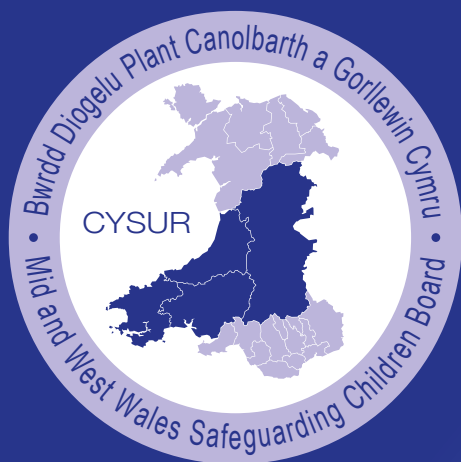

CYSUR:

BWRDD DIOGELU PLANT CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

Y Cymorth Cywir ar yr Amser Cywir

ar gyfer Plant, Pobl ifanc
a'u Teuluoedd

Dogfen Trothwyon Rhanbarthol
a Chymhwystra ar gyfer Cymorth

CYDWEITHREDIAD CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

Cynnwys

- 3 Cyflwyniad
- 4 Fframwaith y Cymorth Cywir ar yr Amser Cywir
- 5 Diben y Canllawiau hyn
- 5 Dogfennau Cysylltiedig
- 6 Lefelau Cymorth
- 7 Sgyrsiau Amlasiantaeth a Rhannu Gwybodaeth
- 8 Y Saith Rheol aur ar Gyfer Rhannu Gwybodaeth
- 9 Rhianta
- 19 Iechyd
- 23 Iechyd Emosiynol
- 32 Ffactorau Cymdeithasol ac Amgylcheddol
- 35 Addysg
- 41 Atodiad 1: Meini prawf cymhwystra ar gyfer gofal a chymorth
- 42 Atodiad 2: Triongl y fframwaith asesu
- 43 Atodiad 3: Ymchwil ar brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod
- 44 Atodiad 4: Protocol amlasiantaeth ar gyfer datrys gwahaniaethau proffesiynol
- 45 Atodiad 5: Trefniadau ardal leol a mapio gwasanaethau

Cyflwyniad

Mae gan bawb hawl i lesiant, ac mae gan bawb gyfrifoldeb am eu llesiant eu hunain, ond mae angen cymorth ychwanegol ar rai pobl i gyflawni hyn, gan roi llais cryfach a mwy o reolaeth i bobl ar hyd eu bywydau.

Mae llesiant yn golygu bod unigolyn yn hapus, yn iach, ac yn gyfforddus â'i fywyd a'r hyn y mae'n ei wneud.

Egwyddorion sylfaenol Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)

- Mae'r Ddeddf yn cefnogi pobl sydd ag anghenion gofal a chymorth i gyflawni canlyniadau llesiant gwell
- Rhoddir pobl wrth wraidd y system newydd drwy roi llais cyfartal iddynt o ran y cymorth maen nhw'n ei gael
- Mae partneriaeth a chydweithrediad yn ysgogi'r broses o ddarparu gwasanaethau
- Bydd gwasanaethau'n hyrwyddo atal angen rhag gwaethgu a bydd y cymorth cywir ar gael ar yr amser cywir

Mae'r ddogfen hon wedi'i datblygu gan CYSUR: Bwrdd Diogelu Plant Canolbarth a Gorllewin Cymru mewn cydweithrediad â phartneriaid ar draws Canolbarth a Gorllewin Cymru ar sail amlasiantaeth. Dyma ail fersiwn y ddogfen wreiddiol, a ddatblygwyd yn wreiddiol mewn ymgynghoriad â phlant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn 2017. Mae'r ddogfen wedi'i chynllunio i roi canllawiau i ymarferwyr i egluro o dan ba amgylchiadau y dylid cyfeirio plant a'u teuluoedd at gymorth ar draws y sbectrwm o angen, gan adeiladu ar gryfderau teuluoedd a chanlyniadau personol. Mae wedi'i diweddarau i adlewyrchu ac ymgorffori tirwedd ymarfer diogelu amlasiantaeth sy'n newid yn barhaus, yr ymchwil ddiweddaraf sy'n llywio ymyriadau y gwyddys eu bod yn gweithio gyda plant a theuluoedd, yn ogystal â newidiadau a datblygiadau sydd wedi digwydd ar y lefel genedlaethol o ran deddfwriaeth, canllawiau statudol a pholisi.

Mae'r ddogfen hon yn disgrifio'r canlynol:

- Y gwahanol lefelau o angen a chryfderau sy'n amlwg ar draws y sbectrwm o gymorth cyffredinol i gymorth amddiffynnol, gan ddarparu canllawiau ar drothwyon angen wrth gydnabod y gall sefyllfaoedd ac amgylchiadau plant a'u teuluoedd amrywio ar draws y sbectrwm o angen a dylid defnyddio barn broffesiynol bob amser mewn partneriaeth â'r teulu.
- Y diffiniad cyfreithiol o'r meini prawf cymhwysra i gael mynediad at ofal a chymorth fel yr amlinellir yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a, phan fo'n briodol, at warchodaeth o dan Ddeddf Plant 1989.
- Siart llif atodol ar y broses ar gyfer cael mynediad at ofal a chymorth fel yr amlinellir yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- Gwybodaeth a chanllawiau atodol mewn perthynas â'r triongl asesu a'r ymchwil ar brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod (Iechyd Cyhoeddus Cymru).
- Atodiadau yn rhestru ac yn cyfeirio at bolisiau a strategaethau'r Bwrdd Diogelu Rhanbarthol sy'n ategu'r ddogfen drothwy hon, yn ogystal â dolenni i wefan Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru, hyb adnoddau ar gyfer ymarferwyr, a thudalen o adolygiadau ymarfer plant a gyhoeddwyd.

Audrey Edwards

Audrey Somerton-Edwards

Cadeirydd CYSUR – Bwrdd Diogelu Plant Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru

Fframwaith Y Cymorth Cywir ar yr Amser Cywir

CYMORTH CYFFREDINOL

Plant, pobl ifanc a theuluoedd y mae eu hanghenion yn cael eu diwallu gan wasanaethau cyffredinol.

CYMORTH CYNNAR

Plant, pobl ifanc a theuluoedd sydd ag anghenion ychwanegol ac a allai fod angen Cymorth Cynnar gan wasanaethau arnynt.

CYMORTH WED'I DARGEDU

Mae plant, pobl ifanc a theuluoedd yn profi anawsterau ac mae angen ymateb cydlynol wedi'i dargedu arnynt.

ASESU AR GYFER GOFAL A CHYMORTH

Mae angen Gofal a Chymorth ac asesiad ar blant, pobl ifanc a theuluoedd, a phan fo angen, cynllun.

CYMORTH AMDIFFYNOL

Mae plant a phobl ifanc angen amddiffyniad, camau amddiffynnol neu gamau diogelu brys.

Diben y Canllawiau hyn

A

Ategu a hyrwyddo proses effeithiol, gynnar a chyson o adnabod anghenion.

B

Cynorthwyo ymarferwyr i benderfynu ar y ffordd orau o helpu i ddiogelu/amddiffyn plant, pobl ifanc a theuluoedd.

C

Sicrhau ymateb amserol a chymesur i anghenion plant, pobl ifanc a theuluoedd.

Dogfennau Cysylltiedig

Polisïau ac adnoddau rhanbarthol

- [Dogfen drothwy ar gyfer oedolion – Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru](#)
- [Protocol rhannu gwybodaeth – Canolbarth a Gorllewin Cymru](#)
- [Datrys gwahaniaethau proffesiynol – Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru](#)
- [Strategaeth camfanteisio](#)
- [Adnoddau rhanbarthol ar chwilfrydedd proffesiynol](#)

Gwefan

- [Adnoddau'r Asiantaeth Cynnal Plant](#)
- [Adnodd ar chwilfrydedd proffesiynol](#)
- [Animeiddiad plant](#)
- [Polisïau a gweithdrefnau rhanbarthol](#)
- [Dysgu o adolygiadau](#)

Dogfennau cenedlaethol

- [Gweithdrefnau Diogelu Cymru \(gan gynnwys Rhan 5 – safle ymddiriedaeth\)](#)
- [Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl Cyfrol 7, Diogelu Plant rhag Camfanteisio Rhywiol](#)
- [Canllawiau statudol ar gyfer plant sy'n cael addysg ddewisol yn y cartref](#)
- [Canllawiau statudol i helpu plant a phobl ifanc rhag colli addysg](#)
- [Manyleb gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc \(Copi ar gael ar gais\)](#)

Polisïau a chanllawiau asiantaethau unigol

- [Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda – Na Chânt eu Hebrwng \(Copi ar gael ar gais\)](#)
- [Bwrdd Iechyd Addysgu Powys – Na Chânt eu Hebrwng \(Copi ar gael ar gais\)](#)

CYMORTH CYFFREDINOL

Dim anghenion cymorth ychwanegol

Dyma deuluoedd y mae eu hanghenion iechyd a datblygiadol yn cael eu diwallu gan wasanaethau cyffredinol. Mae plant yn cael gofal cyson a digonol gan eu rhieni neu eu gofalwyr ac ni fyddai angen asesiad cymesur arnynt fel arfer ar gyfer gwasanaethau cymorth cynnar. Mae angen cymorth gan wasanaethau cyffredinol yn unig ar y mwyafrif o'r plant sy'n byw ym mhob ardal awdurdod lleol a dyma beth maen nhw'n ei gael.

CYMORTH CYNNAR

Plant a theuluoedd â rhai anghenion wedi'u nodi a allai fod yn agored i niwed ac a allai fod angen cymorth ac ymyrraeth gynnar arnynt. Gall hyn fod o adnoddau a gwasanaethau cymunedol, gwasanaethau gwirfoddol y trydydd sector a/neu asiantaethau unigol i atal anghenion a nodwyd rhag cynyddu i lefel lle mae angen ymyrraeth wedi'i thargeddu neu ffurfiol. Nid oes angen atgyfeiriad i ofal cymdeithasol, ond efallai fod rhai teuluoedd wedi cael eu hatgyfeirio i ofal cymdeithasol neu wedi cysylltu â hwy ac wedi cael eu cyfeirio at asiantaethau unigol a/neu wasanaethau ac adnoddau cymunedol anstatudol trwy wybodaeth, cyngor a chymorth.

CYMORTH WEDI'I DARGEDU

Plant a theuluoedd ag anghenion mwy cymhleth yw'r rhain y gwyddys fod lefel y gofal a ddarperir iddynt yn effeithio ar eu datblygiad. Efallai fod asesiad cymesur wedi'i gwblhau gan ofal cymdeithasol sydd wedi dod i'r casgliad y gellir diwallu eu hanghenion yn y mwyafrif o'r sefyllfaoedd trwy ymateb cydlynol ac wedi'i dargedu gan wasanaethau ataliol, heb yr angen am gynllun gofal a chymorth ffurfiol. Gellir darparu gwasanaethau o wasanaethau llesiant a chymunedol a/neu ochr yn ochr â gwasanaethau statudol mwy ffurfiol os oes angen. Gall teuluoedd sy'n bodloni'r meini prawf fod yn deuluoedd heb unrhyw ymyrraeth na chymorth blaenorol y mae eu hanghenion yn fwy aciwt neu a allai fod wedi bod yn cael cymorth cynnar o'r blaen. Dylai ymarferwyr fod yn ymwybodol o'r potensial y bydd angen a risgiau cronus a chynyddol i deuluoedd sy'n cael cymorth wedi'i dargedu ac, er mai atal yw'r nod sylfaenol, mae'n anochel y bydd rhai teuluoedd yn mynd dros y drothwy o ran angen i ymyrraeth statudol ac efallai y bydd angen asesiad arnynt ar gyfer gofal a chymorth.

ASESU AR GYFER GOFAL A CHYMORTH

Plant a theuluoedd ag anghenion lluosog cymhleth yw'r rhain sydd wedi cael eu hasesu'n ffurfiol fel rhai sy'n gymwys i gael gofal a chymorth. Bydd angen atgyfeiriad i ofal cymdeithasol bob amser. Gall plant fod mewn perygl o niwed sylweddol ac efallai fod gan deuluoedd anghenion sy'n gofyn am ymyrraeth ffurfiol barhaus a chydlynol gan asiantaethau statudol. Gall anghenion a risgiau fod yn gronnus neu'n uniongyrchol.

CYMORTH AMDDIFFYNNOL

Dyma blant a theuluoedd sy'n cael eu hasesu y dyfarnir eu bod yn profi neu mewn perygl o niwed sylweddol ac y mae angen cymorth amddiffynnol a/neu ddiogelwch brys arnynt. Gall risgiau fod yn gronnus neu'n uniongyrchol. Gall plant a theuluoedd fod yn destun cynlluniau gofal a chymorth amddiffynnol neu achosion cyfreithiol a/ neu y mae angen llety a lleoliadau amgen ffurfiol neu anffurfiol i'w diogelu.

Sgyrsiau Amlasiantaeth a Rhannu Gwybodaeth

Dylai gweithwyr proffesiynol bob amser, pan fo modd, gyfarfod i drafod anghenion plentyn, unigolyn ifanc neu deulu cyn gynted â phosibl. Mae sgyrsiau amlasiantaeth yn caniatáu i ymarferydd sydd â phryder y gallai fod angen cymorth ychwanegol ar blentyn gael trafodaeth o safon uchel:

- **i egluro natur y pryderon**
- **i archwilio anghenion y plentyn, yr unigolyn ifanc neu'r teulu**
- **i nodi'r ffyrdd mwyaf priodol o ymateb i'r pryderon a'r anghenion hyn**

Mae'r dull yn cryfhau ac yn gwella'r broses o wneud penderfyniadau mewn perthynas â chymorth cynnar er mwyn sicrhau'r cymorth cywir ar yr amser cywir. Nid yw'r dull hwn yn newid y ffordd yr ymdrinnir â phryderon ynghylch niwed sylweddol wrth y drws ffrynt ar adeg yr atgyfeiriad.

Mae buddion y dull hwn fel a ganlyn:

- ✓ yn seiliedig ar gydweithio a thrafodaethau
- ✓ yn hyrwyddo cyfrifoldeb a rennir a hyblygrwydd
- ✓ yn cydnabod cymhlethdod ac anghenion unigryw pob plentyn a theulu unigol
- ✓ yn lleihau rhagfarn wrth wneud penderfyniadau proffesiynol unigol ac asiantaethau drwy ddadl

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae nifer o adolygiadau ymarfer plant cyhoeddedig yng Nghymru, ac adolygiadau diogelu ledled y DU, wedi tynnu sylw at fethiannau o ran rhannu gwybodaeth rhwng asiantaethau mewn ffordd amserol a chymesur pan fydd plant mewn perygl o niwed neu'n byw mewn sefyllfaoedd peryglus. Nid oes modd cyfiawnhau methiant i rannu gwybodaeth a fydd yn caniatáu i gamau cael eu cymryd i amddiffyn plant.

Y thema gyson drwy gydol yr holl ganllawiau ar rannu gwybodaeth a deddfwriaeth yw bod yn rhaid i'r ddyletswydd i ddiogelu plant fod yn y blaenoriaeth pennaf, ac yn drech nag unrhyw rwystrau sy'n gysylltiedig â deddfwriaeth GDPR. Gellir gwyllo'r fideo a gynhyrchwyd gan Fwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru sy'n hyrwyddo ymdrechion rhannu gwybodaeth ar draws asiantaethau [yma](#).

Y Saith Rheol Aur ar Gyfer Rhannu Gwybodaeth

1. Cofiwch nad yw'r Ddeddf Diogelu Data yn rhwystyr i rannu gwybodaeth, ond yn darparu fframwaith i sicrhau bod gwybodaeth bersonol yn cael ei rhannu'n briodol.

2. Byddwch yn agored ac yn onest gyda'r unigolyn (a/neu ei deulu pan fo'n briodol) o'r cychwyn cyntaf ynglŷn â pham y bydd gwybodaeth yn cael ei rhannu, neu y gallai cael ei rhannu, pa wybodaeth, ym mha ffordd ac â phwy, a cheisiwch ei gydsyniad, oni bai ei bod yn annigel neu'n amhriodol gwneud hynny.

3. Ceisiwch gyngor os oes gennych unrhyw amheuaeth, heb ddatgelu hunaniaeth y person pan fo modd.

4. Rhannwch gyda chydsyniad pan fo'n briodol a, phan fo'n bosibl, parchwch ddymuniadau'r rheini nad ydynt yn cydsynio i rannu gwybodaeth gyfrinachol. Gallwch barhau i rannu gwybodaeth heb gydsyniad os, yn eich barn chi, gellir diystyru'r diffyg cydsyniad hwnnw er budd y cyhoedd. Bydd angen i chi seilio eich barn ar ffeithiau'r achos. Yn aml, bydd hyn yn gofyn am arfer barn broffesiynol, ond rhaid i ddiogelwch y plentyn fod y brif ystyriaeth bob amser.

5. Ystyriwch ddiogelwch a llesiant: seiliwch eich penderfyniadau rhannu gwybodaeth ar ystyriaethau diogelwch a llesiant yr unigolyn ac unigolion eraill a allai gael eu heffeithio gan ei weithredoedd.

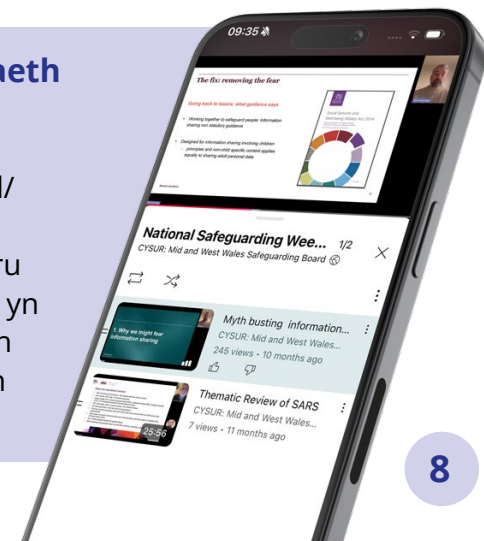
6. Angenrheidiol, cymesur, perthnasol, cywir, amserol a diogel: gwnewch yn siŵr bod yr wybodaeth rydych chi'n ei rhannu yn angenrheidiol at y diben yr ydych chi'n ei rhannu ar ei gyfer, ei bod yn cael ei rhannu â'r bobl hynny y mae angen ei chael yn unig, ei bod yn gywir ac yn gyfredol, a'i bod yn cael ei rhannu mewn modd amserol a diogel.

7. Cadwch gofnod o'ch penderfyniad a'r rhesymau drosto.

Adnodd ategol rhannu gwybodaeth Canolbarth a Gorllewin Cymru

Gweler y ddolen isod i adnodd ategol/hyfforddi a ddatblygwyd gan Fwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru sy'n cefnogi a helpu ymarferwyr i fod yn hyderus wrth rannu gwybodaeth, pan fo'n briodol, wrth ymgymryd â gwaith diogelu – [dolen](#)

Rhianta

(Anghenion rhieni/gofalwyr a sut y gallai hyn effeithio ar ofal y plentyn)

Dangosyddion o angen

Nid yw'r dangosyddion a restrir yn gynhwysfawr, ond dylid eu defnyddio fel canllawiau i helpu ymarferwyr i wneud penderfyniad gwybodus ynghylch lefelau angen a risgiau a'r ymateb priodol. Dylid ystyried dangosyddion o angen a risgiau yng nghyd-destun ehangach bywyd teulu'r plentyn. Dylid arfer barn broffesiynol i bennu lefel yr angen a'r risg.

Gall anghenion a risgiau fod yn uniongyrchol ac yn aciwt neu gallant fod yn gronnus a gwaethygu dros gyfnod o amser.

ANGHENION IECHYD RHIANT/GOFALWR

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Nid oedd unrhyw anghenion emosiynol o ran y rhiant/gofalwr wedi'u nodi yn dilyn yr enedigaeth.
- Unrhyw anghenion yn cael eu diwallu trwy fynediad at wasanaeth cymorth cyffredinol.

- Nid oedd unrhyw anghenion iechyd meddwl o ran y rhiant/gofalwr wedi'u nodi.
- Gallu rhieni i reoli eu hiechyd meddwl eu hunain heb unrhyw effaith ar ofal y plentyn.

- Dangosyddion rhieni/gofalwyr sy'n cael trafferth addasu i fod yn rhiant.
- Arwyddion cynnar o iselder posibl.

- Mae anghenion iechyd meddwl lefel isel rhieni/gofalwyr yn effeithio ar ofal y plentyn.
- Ffactorau amddiffynnol ar waith.

- Rhiant/gofalwr yn ei chael yn anodd addasu i fod yn rhiant / rhwydweithiau cymorth cyfyngedig.
- Iselder ôl-enedigol wedi'i nodi sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y gallu i rianta.

- Mae anghenion iechyd meddwl y rhieni/gofalwyr yn effeithio ar ofal y plentyn.
- Rhwydweithiau cymorth cyfyngedig.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Angen/risg gronnus / sy'n gwaethygu a/neu gymorth wedi'i dargedu sy'n aneffeithiol.
- Iselder ôl-enedigol y rhiant/gofalwr yn effeithio'n uniongyrchol ar iechyd a datblygiad y babi.

- Anghenion iechyd meddwl rhieni/gofalwyr yn sylweddol; cynllun triniaeth parhaus ar waith, angen gofal a chymorth i'r plentyn.
- Anghenion iechyd meddwl y rhieni/gofalwyr yn aciwt/sylweddol, gan roi'r plentyn mewn perygl o niwed sylweddol.

- Iselder ôl-enedigol difrifol y rhiant/gofalwr yn achosi risg ddifrifol iddyn nhw eu hunain a'r plentyn.
- Plentyn mewn perygl uchel o niwed sylweddol, neu eisoes yn ei brofi.

- Anghenion iechyd meddwl y rhieni/gofalwyr yn aciwt/sylweddol.
- Plentyn yn profi niwed sylweddol, neu mewn perygl uchel o'i brofi.

- Nid oedd unrhyw anabledau gan y rhiant/ gofalwr wedi'u nodi.
- Gallu rhieni i reoli eu hanghenion anabled eu hunain heb unrhyw effaith ar ofal y plentyn.

- Anabled rhiant wedi'i nodi.
- Angen rhywfaint o gymorth i ddiwallu anghenion y plentyn.

- Anabled wedi'i nodi / ei ddiagnosio sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y gallu i rianta.

- Angen/risg gronns / sy'n gwaethgu a/neu gymorth wedi'i dargedu sy'n aneffeithiol.
- Anabled rhiant/gofalwr sylweddol sy'n gofyn am gynllun / gofal a chymorth cydlynol ar gyfer y plentyn.
- Anabledau rhiant/ gofalwr wedi'u nodi / wedi'u diagnosio; yn effeithio ar iechyd a datblygiad y plentyn, mewn perygl o effeithio arno / risg o niwed sylweddol.

- Anabled wedi'i ddiagnosio sy'n effeithio'n ddifrifol ar ofal y plentyn.
- Plentyn mewn perygl uchel o niwed sylweddol, neu eisoes yn ei brofi.

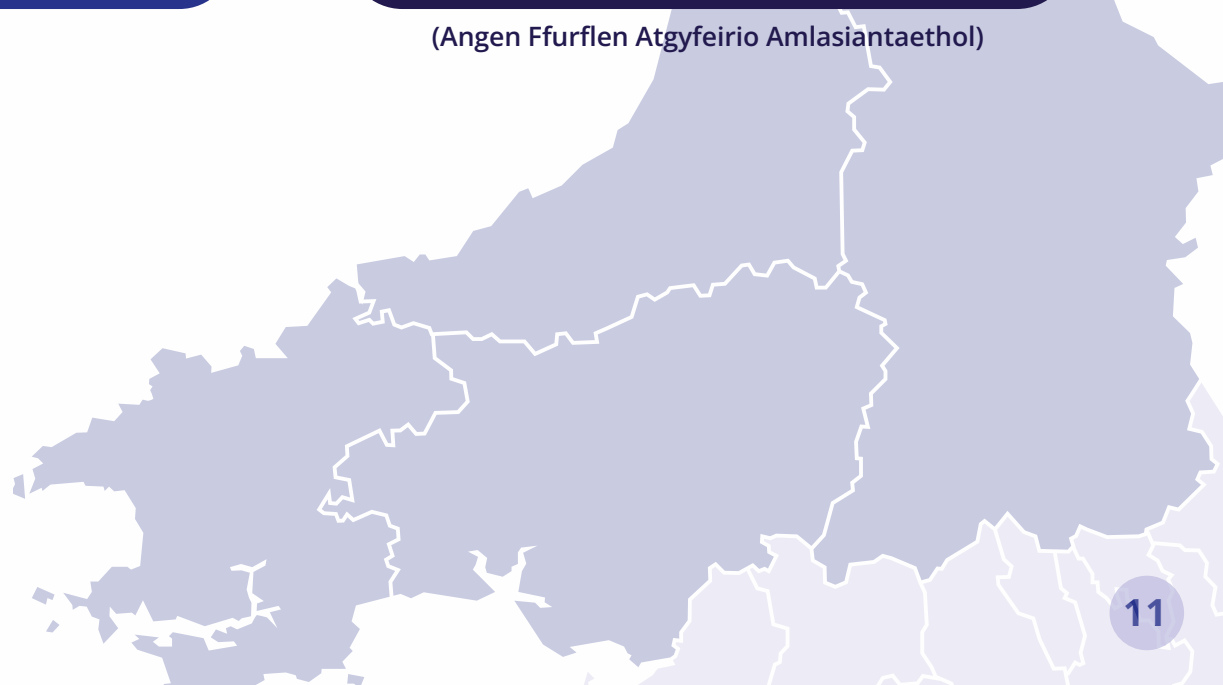
ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

CYDBERTHYNASAU AC YMDDYGIAD RHINIENI/GOFALWR

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Nid oedd unrhyw anawsterau yn y berthynas rhwng rhiant a gofalwr wedi'u nodi.

- Anawsterau perthynas lefel isel – dim tystiolaeth bod hyn yn effeithio ar y plentyn.
- Asesu risg cam-drin domestig / stelcio a thrais ar sail anrhydedd – risg arferol.
- Camddefnyddio alcohol a sylweddau – dim tystiolaeth bod hyn yn effeithio ar y plentyn.

- Adroddiadau o gam-drin domestig, cam-drin emosiynol, ymddygiad rheoli/gorfodol sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y plentyn.
- Asesu risg cam-drin domestig / stelcio a thrais ar sail anrhydedd – risg ganolog.
- Y camddefnydd o alcohol a sylweddau'n effeithio'n uniongyrchol ar blentyn.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Angen/risg gynyddol/ gronnus – cam-drin domestig / cam-drin emosiynol / ymddygiad rheolaethol/ gorfodaethol / cymorth wedi'i dargedu yn aneffeithiol.
- Cam-drin domestig difrifol parhaus / cam-drin emosiynol / rheolaeth drwy orfodaeth / stelcio.
- Asesu risg cam-drin domestig, stelcio a thrais ar sail anrhydedd – risg ganolog/uchel.
- Camddefnyddio sylweddau cronig.
- Plentyn mewn perygl o niwed sylweddol.

- Cam-drin domestig difrifol parhaus / cam-drin emosiynol / rheolaeth drwy orfodaeth / stelcio.
- Asesu risg cam-drin domestig / stelcio a thrais ar sail anrhydedd – risg uchel.
- Camddefnyddio sylweddau cronig.
- Plentyn mewn perygl uchel o niwed sylweddol, neu eisoes yn ei brofi.

GOFAL CORFFOROL AC ESGEULUSTOD

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Anghenion y plentyn yn cael eu diwallu mewn amgylchedd glân, saff a diogel.

- Angen cymorth lefel isel â safonau hylendid, deiet, goruchwyliaeth, ysgogiad.

- Cymorth angenrheidiol wedi'i nodi gydag amodau cartref, deiet/maeth ac ysgogiad.
- Materion yn ymwneud â goruchwyllo gan rieni.
- Damweiniau / anafiadau nad ydynt yn amheus.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Angen/risg gronnus / sy'n gwaethygu a/neu gymorth wedi'i dargedu sy'n aneffeithiol.
- Tystiolaeth o esgeulustod, gan gynnwys diffyg bwyd a chynhesrwydd cyson, hylendid gwael cyson, a diffyg hanfodion eraill.
- Anafiadau difrifol o ganlyniad i oruchwyllo annigonol.
- Anaf anesboniadwy i blentyn nad yw'n gallu symud.
- Mewn perygl o niwed sylweddol.

- Esgeulustod parhaus sylweddol yn effeithio ar ddatblygiad cyffredinol.
- Plentyn ifanc gartref ar ei ben ei hun heb oruchwyliaeth gan oedolyn yn profi niwed sylweddol neu mewn perygl o niwed sylweddol.
- Nid yw effaith gronnol esgeulustod hirdymor wedi'i gwella ar ôl ymyrraeth amlasiantaethol gydlynol.

- Trefniadau goruchwyllo/ gofal diogel ar waith ar gyfer y plentyn.

- Mae'r plentyn yn cael ei adael gyda nifer o oedolion anhysbys.

- Pryder y gall plentyn gael cyswllt ag unigolion sy'n peri perygl o niwed corfforol neu rywiol i blant.

- Plentyn sy'n agored i gyswllt ag unigolion sy'n peri risg o niwed corfforol neu rywiol, ond nid oes niwed hysbys wedi'i achosi i'r plentyn.

- Rhiant yn methu atal oedolion y gwyddys eu bod yn peri risg uchel o niwed corfforol a rhywiol i blant rhag cael mynediad i'r aelwyd.
- Plentyn wedi'i adael yng ngofal oedolyn y gwyddys neu y credir ei fod yn peri niwed corfforol a rhywiol uchel i blant.
- Plentyn wedi'i adael ar ei ben ei hun heb oruchwyliaeth.
- Plentyn mewn perygl uchel o brofi niwed sylweddol neu eisoes yn ei brofi.

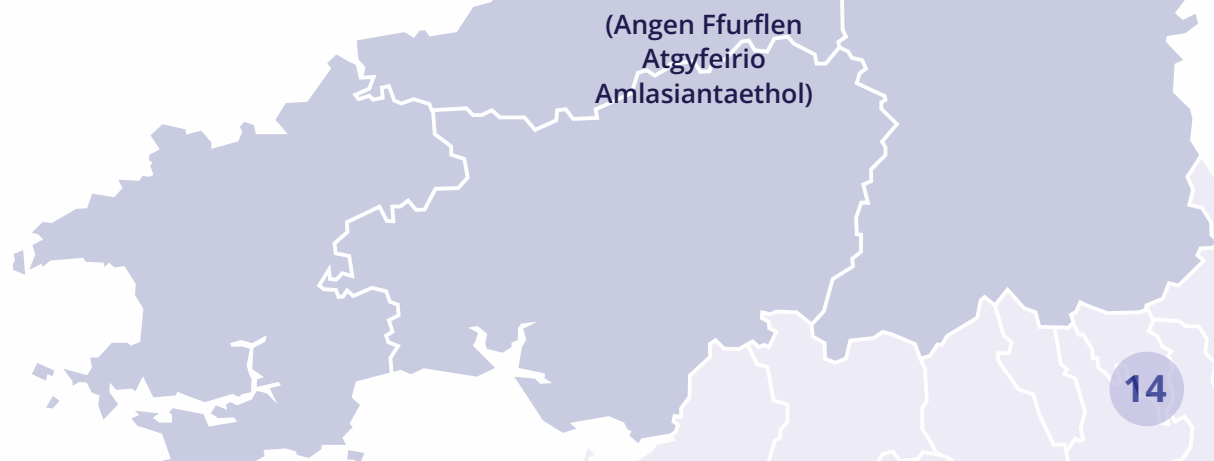
ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen
Atgyfeirio
Amlasiantaethol)

DISGYBLAETH, COSB GORFFOROL A CHAM-DRIN

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Disgyblaeth sy'n briodol i oedran o fewn y gyfraith.

- Mae angen cymorth i ddarparu rhianta/disgyblaeth/ffiniau priodol i reoli ymddygiad y plentyn.

- Dulliau disgyblu amhriodol, e.e. cosb gorfforol – ni fu unrhyw niwed sylweddol.
- Cynllun gwaredu y tu allan i'r llys wedi'i ddefnyddio – Deddf Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru) 2020.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

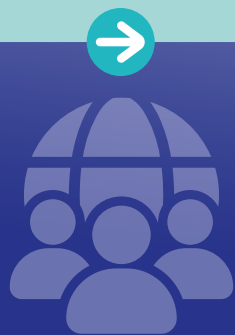

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Risg gynyddol/gronnus o ran defnyddio cosb gorfforol i reoli ymddygiad / cymorth wedi'i dargedu'n aneffeithiol.
- Defnydd parhaus o gosb gorfforol / risg o niwed sylweddol.
- Cam-drin corfforol / niwed sylweddol wedi digwydd / mesurau rheoli risg digonol ar waith.
- Anaf anesboniadwy i blentyn nad yw'n gallu symud.

- Cam-drin corfforol i blentyn, gan achosi anaf difrifol.
- Cam-drin corfforol parhaus / plentyn yn profi niwed sylweddol / mewn perygl uchel o niwed sylweddol.
- Anaf difrifol heb ei egluro neu anaf nad yw'n ddamweiniol.
- Rhieni/gofalwyr yn atal rhoi bywyd i blentyn fel dull o gosbi i reoli ymddygiad plentyn.

CAM-DRIN RHYWIOL

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

● Mae gan rieni/gofalwyr wybodaeth briodol am berthnasoedd iach / iechyd rhywiol i gefnogi'r plentyn.

● Rhieni/gofalwyr – un achos o ymddygiad rhywiol amhriodol wedi'i asesu fel un nad yw'n peri risg barhaus i'r plentyn.

● Mae plentyn dan 16 oed yn defnyddio gwasanaethau iechyd rhywiol a dull atal cenhedlu (ni nodwyd unrhyw gamddefnydd o bŵer).

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

● Dangosyddion risg o gam-drin rhywiol heb ddatgeliad/honiad uniongyrchol.

● Amheuaeth o gam-drin plentyn yn rhywiol / camfanteisio'n rhywiol ar blentyn.

● Amheuaeth o weithgarwch rhywiol rhwng cyfoedion mewn plentyn dros 13 oed.

● Mae plentyn dan 16 oed yn cael mynediad at wasanaethau iechyd rhywiol ac atal cenhedlu. (Pryderon ynghylch camddefnyddio pŵer / dynmeg perthynas.) Mae amgylchiadau'n dangos risg o niwed sylweddol.

● Datgeliad/honiad uniongyrchol o gam-drin rhywiol / ymosodiad gan blentyn.

● Tystiolaeth o gam-drin plant yn rhywiol / camfanteisio'n rhywiol ar blentyn.

● Troseddwr rhyw/ treisgar cofrestredig o dan Drefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Amddiffyn y Cyhoedd yn byw ar yr aelwyd.

● Plentyn o dan 13 oed yn ymgymryd â gweithgarwch rhywiol.

● Plentyn dan 13 oed – haint a drosglwyddir yn rhywiol.

CANLLAWIAU A FFINIAU

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Mae'r plentyn yn cael arweiniad a ffiniau priodol.

- Angen cymorth cynnar gyda threfn arferol o ran rheoli ymddygiad/ffiniau.
- Ymddygiad gwrthgymdeithasol / cysylltiadau â chyfoedion.

- Ffiniau anghyson.
- Trefn anhrefnus / rheolaeth wael o'r cartref yn effeithio ar ddatblygiad y plentyn.

- Nid oes gan y plentyn gyfrifoldebau gofalu.

- Mae gan y plentyn gyfrifoldebau gofalu am aelodau'r teulu sydd ag anghenion a nodwyd – dim effaith sylweddol ar ddatblygiad.

- Disgwyliadau o ran gofalu sy'n anaddas i oedran y plentyn neu ofalwr ifanc y mae angen cymorth arnynt.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Diffyg gofal a goruchwyliaeth briodol – plentyn mewn perygl o niwed sylweddol.

- Diffyg ffiniau a goruchwyliaeth briodol yn arwain at blentyn yn profi / mewn perygl uchel o niwed sylweddol.

- Cyfrifoldebau nad ydynt yn addas i oedran sy'n effeithio'n sylweddol ar ddatblygiad plentyn neu ofalwr ifanc.

- Disgwylir i'r plentyn ddarparu cyfrifoldebau nad ydynt yn briodol i'w oedran i blant / oedolion yn y cartref / y teulu, gan ei roi mewn perygl uchel o niwed sylweddol / o brofi niwed sylweddol.

ARFERION A CHREDOAU DIWYLLIANNOL

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Dim anghenion/pryderon ynghylch arferion a chredoau diwylliannol.

- Cysylltiadau teuluol â gwlad lle mae anffurfio organau cenhedlu benywod yn cael ei ymarfer.
- Plentyn â chysylltiadau teuluol ag anffurfio organau cenhedlu benywod sydd ar goll o addysg heb gymeradwyaeth.
- Rhaid dilyn proses adrodd gorfodol Cymru gyfan.

- Mam wedi'i nodi fel dioddefwr anffurfio organau cenhedlu benywod, ac mae ganddi blentyn benywaidd.
- Hanes anffurfio organau cenhedlu benywod mewn perthynas â'r teulu / plant benywaidd.
- Rhieni/gofalwyr y gwyddys eu bod yn uniaethu ag arferion diwylliannol niweidiol, e.e. hud du, allfwrw, meddiannu gan ysbrydion, enwaedu gwrywaidd anniogel.
- Rhaid dilyn proses adrodd gorfodol Cymru gyfan.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Cysylltiadau teuluol hysbys ag anffurfio organau cenhedlu benywod – adroddiadau eu bod yn mynd allan o'r wlad am gyfnod hir gyda'r plentyn.
- Risg o arferion anghyfreithlon, e.e. smwddio bronnau / priodas dan orfod.
- Risg o arferion diwylliannol niweidiol, e.e. hud du, allfwrw, meddiannu gan ysbrydion, enwaedu gwrywaidd anniogel.
- Mae'r plentyn wedi dychwelyd o wlad lle mae anffurfio organau cenhedlu benywod yn cael ei ymarfer ar ôl absenoldeb hir – newid mewn ymddygiad/gwedd.
- Risg bosibl o gam-drin/trais ar sail anrhydedd.

- Adrodd y bydd y plentyn yn cael ei gymryd y tu allan i'r wlad / wedi cael ei gymryd y tu allan i'r wlad ar gyfer anffurfio organau cenhedlu benywod.
- Tystiolaeth o gyswllt ag arferion anghyfreithlon / risg uniongyrchol ohonynt, e.e. anffurfio organau cenhedlu benywod / smwddio bronnau / priodas dan orfod.
- Tystiolaeth o fod wedi bod yn agored i arferion diwylliannol niweidiol, e.e. hud du, allfwrw, meddiannu gan ysbrydion, neu enwaedu gwrywaidd anniogel.
- Mae plentyn yn ddioddefwr cam-drin/trais ar sail anrhydedd, neu mewn risg uchel o'r rheini.

Iechyd

Dangosyddion o angen

Nid yw'r dangosyddion a restrir yn gynhwysfawr, ond dylid eu defnyddio fel canllawiau i helpu ymarferwyr i wneud penderfyniad gwybodus ynghylch lefelau angen a risgiau a'r ymateb priodol. Dylid ystyried dangosyddion o angen a risgiau yng nghyd-destun ehangach bywyd teulu'r plentyn. Dylid arfer barn broffesiynol i bennu lefel yr angen a'r risg.

Gall anghenion a risgiau fod yn uniongyrchol ac yn aciwt neu gallant fod yn gronnus a gwaethgu dros gyfnod o amser.

ANGHENION IECHYD

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Plentyn yn iach / yn defnyddio gwasanaethau iechyd cyffredinol.
- Penderfyniadau ar sail gwybodaeth wedi'u gwneud ar imiweiddiadau / asesiadau meddygol ar gyfer y plentyn.

- Cymorth i hyrwyddo ffordd iach o fyw, e.e. ymarfer corff a gweithgarwch corfforol / mynediad at ofal iechyd cyffredinol.
- Ni chafodd ei gymryd / dim mynediad at ymarferwyr/ gwasanaethau iechyd (monitro iechyd asiantaeth unigol ar waith).

- Rhieni/gofalwyr gorbryderus sy'n chwilio am lefelau uchel o gymorth ynghylch iechyd a datblygiad plentyn.

- Anafiadau damweiniol dro ar ôl tro sy'n gofyn am fynd i'r ysbyty / aros yn yr ysbyty / goruchwyliaeth wael.
- "Na Chânt eu Hebrwng" – mynediad wedi'i wrthod i ymarferwyr/ gwasanaethau iechyd (yn cyrraedd y trothwy ar gyfer adroddiad diogelu).

- Golwg nad yw'n taro deuddeg.
- Mae'r rhiant/gofalwr yn dangos lefelau uchel o bryder ynghylch iechyd a datblygiad y plentyn.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Angen/risg gynyddol/gronnus o ran anafiadau dro ar ôl tro nad ydynt yn ddamweiniol / goruchwyliaeth wael.
- Na Chânt eu Hebrwng – risg gronnus/gynyddol (ymddieithrio rhag gwasanaethau iechyd) yn effeithio ar iechyd a datblygiad y plentyn.
- Plentyn mewn perygl o niwed sylweddol.

- Angen/risg gronnus/waethybol a/neu olwg nad yw'n taro deuddeg sy'n effeithio ar iechyd a datblygiad y plentyn.
- Amheuaeth o salwch wedi'i ffugio neu wedi'i achosi gan eraill.

- Anafiadau difrifol heb eu hesbonio.
- Methiant parhaus i gael mynediad at ofal/ gwasanaethau meddygol.
- Problemau iechyd cymhleth y gellir eu priodoli i ddifffyg mynediad at wasanaethau iechyd.
- Plentyn mewn perygl uchel o niwed sylweddol neu eisoes yn profi niwed sylweddol o ganlyniad i hyn.

- Tystiolaeth o salwch wedi'i ffugio neu wedi'i achosi gan eraill.
- Mae'r plentyn yn profi niwed neu mewn perygl uchel o niwed.

- Plentyn yn cyflawni pob carreg filltir datblygiad.
- Dim anghenion/ anableddau wedi'u nodi.
- Anabledd sy'n cael ei reoli drwy wasanaethau cyffredinol.

- Oedi o ran cyrraedd cerrig milltir datblygiad.
- Mân anghenion iechyd parhaus yn effeithio ar ddatblygiad.
- Cymorth i hyrwyddo anghenion sy'n deillio o anabledd.

- Ddim yn ymgysylltu â gwasanaethau iechyd – sy'n effeithio ar ddatblygiad.
- Cynigion cynnar o gymorth wedi'i wrthod.
- Angen cymorth i ddiwallu anghenion ychwanegol plentyn ag anabledd.

- Anabledd sylweddol wedi'i nodi sy'n gofyn am gynllun amlasiantaethol cydlynol.
- Methiant parhaus i ymgysylltu â gwasanaethau arbenigol i ddiwallu anghenion/ anabledd sy'n effeithio'n sylweddol ar ddatblygiad – yn profi niwed sylweddol neu mewn perygl o niwed sylweddol.

- Rhieni neu ofalwyr yn gwrthod cynigion o gymorth / yn methu'n gyson â diwallu anghenion cymhleth plentyn ac anabledd sy'n arwain at niwed sylweddol.
- Plentyn yn profi niwed sylweddol, neu mewn perygl uchel o'i brofi.

- Mae gan y plentyn ddeiet digonol/ maethlon ac mae'n cynnal pwysau iach.

- Mae angen cyngor ar ddeiet a maeth i gefnogi twf, pwysau a datblygiad iach.

- Deiet gwael/cyfyngedig yn effeithio ar dwf, pwysau a datblygiad iach.
- Cynnydd neu leihad sylweddol nad yw wedi'i esbonio yn yr ystod ganraddol ar gyfer pwysau – cymorth cynnar wedi'i wrthod.
- Anhwylder bwyta.
- Gordewdra.

- Methiant anorganig anesboniadwy i ffynnu.
- Anhwylder bwyta / gordewdra yn effeithio'n sylweddol ar ddatblygiad / mewn perygl o niwed sylweddol.

- Methiant anorganig i ffynnu oherwydd esgeulustod.
- Anhwylder bwyta / gordewdra lle mae niwed sylweddol yn digwydd neu'n peryglu bywyd.
- Mae'r plentyn yn profi niwed sylweddol neu mewn perygl uchel o niwed sylweddol.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

- Beichiogrwydd – cael mynediad at wasanaethau cyffredinol.

- Pryderon ynghylch ymgysylltu â gofal cynenedigol ac ôl-enedigol / apwyntiadau a gollwyd.

- Ymgysylltu gwael â gofal cynenedigol/ôl-enedigol / colli apwyntiadau'n aml.
- Beichiogrwydd yn achos plentyn sy'n agored i niwed dros 13 oed.
- Digartrefedd / camddefnyddio sylweddau, cam-drin domestig, problemau iechyd meddwl neu gorfforol.
- Hanes blaenorol o gamddefnyddio sylweddau.

- Ymgysylltu gwael parhaus/cyson â gofal cyn-enedigol/ôl-enedigol.
- Pryderon sylweddol ynghylch ffordd o fyw / rhianta. Risg gynyddol/gronnu ynghylch ymddygiad peryglus rhieni, h.y. camddefnyddio sylweddau / cam-drin domestig, gan roi plentyn yn y groth mewn perygl o niwed sylweddol.
- Asesiad cynenedigol yn ofynnol.

- Mae mam feichiog yn esgeuluso cael gofal cynenedigol – risg gronnu/gynyddol o ran ffordd o fyw sy'n dynodi tebygolrwydd uchel o niwed sylweddol adeg genedigaeth.
- Mae asesiad cyn-geini yn dangos bod plentyn yn y groth mewn perygl o niwed sylweddol.
- Niwed/ymosodiad corfforol difrifol yn ystod beichiogrwydd.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

Iechyd Emosiynol

Dangosyddion o angen

Nid yw'r dangosyddion a restrir yn gynhwysfawr, ond dylid eu defnyddio fel canllawiau i helpu ymarferwyr i wneud penderfyniad gwybodus ynghylch lefelau angen a risgiau a'r ymateb priodol. Dylid ystyried dangosyddion o angen a risgiau yng nghyd-destun ehangach bywyd teulu'r plentyn. Dylid arfer barn broffesiynol i bennu lefel yr angen a'r risg.

Gall anghenion a risgiau fod yn uniongyrchol ac yn aciwt neu gallant fod yn gronnus a gwaethgu dros gyfnod o amser.

ANGHENION EMOSIYNOL A LLESIANT

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

● Mae gan y plentyn amgylchedd teulu sefydlog / ymlyniadau iach.

- Mae angen annog y rhiant/gofalwr i fod yn gadarnhaol / rhoi canmoliaeth i'r plentyn.
- Mae gan y plentyn lefel isel o hunan-barch.
- Mae'r plentyn yn dioddef bwllo a/neu'n bwllo eraill.

- Ymlyniadau gwael.
- Nid yw'r rhiant/gofalwr ar gael yn emosiynol.
- Ychydig o ganmoliaeth neu gadarnhad cadarnhaol.
- Darparu gofal anghyson.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Angen/risg gynyddol/gronnu, gwasanaethau wedi'u targedu'n aneffeithiol.
- Dim llawer o gynhesrwydd, beirniadaeth uchel wrth rianta / yr amgylchedd yn effeithio'n sylweddol ar iechyd a datblygiad emosiynol y plentyn.
- Anawsterau ymlyniad yn cael effaith ddofn ar ddatblygiad a chydberthnasau plentyn.

- Cydberthnasau / chwalfa deuluol / plentyn yn profi niwed sylweddol neu ddatblygiad wedi'i amharu'n sylweddol.
- Creulondeb bwriadol/parhaus neu gamdriniaeth emosiynol sy'n arwain at niwed sylweddol.
- Amgylchedd parhaus o gynhesrwydd isel / beirniadaeth uchel / bod yn fwch dihangol yn cael effaith ddofn ar ddatblygiad.

- Ffiniau a chanllawiau cyson yn cael eu darparu mewn amgylchedd priodol.

- Mae angen cymorth i ddarparu ffiniau sy'n briodol i'r oedran i hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol.

- Nid yw ffiniau priodol mewn amgylchedd diogel/sicr yn cael eu darparu'n gyson.
- Anghenion / ffordd o fyw'r rhiant/gofalwr ei hun yn cael blaenoriaeth uwchlaw anghenion y plentyn.
- Gofal a ffiniau anghyson yn effeithio ar ddatblygiad ac ymddygiad plentyn.
- Rhai digwyddiadau o ymddygiad peryglus.

- Rhiant/gofalwr yn methu â barnu sefyllfaoedd peryglus / gosod ffiniau priodol yn barhaus.
- Rhiant/gofalwr yn rhoi eu hanghenion eu hunain uwchlaw anghenion y plentyn yn barhaus, gan roi'r plentyn mewn perygl o niwed sylweddol.
- Achlysuron mynych sy'n cynyddu'r risg o ymddygiad peryglus / mewn perygl o niwed sylweddol.

- Mae'r plentyn y tu hwnt i reolaeth rhieni ac yn cyflwyno risg ddifrifol o niwed iddo/i hun ac eraill oherwydd ymddygiadau peryglus.
- Mae angen amddiffyn y plentyn ar unwaith oherwydd bod y sefyllfa'n gwaethygu ac yn peri perygl uniongyrchol o niwed sylweddol.

- Mae gan y plentyn fynediad at weithgareddau cyson a chadarnhaol – iach.
- Datblygiad emosiynol wedi'i gefnogi trwy weithgareddau gyda chyfoedion / gweithgareddau cymdeithasol.

- Mae angen cymorth i gefnogi mynediad plentyn at weithgareddau sy'n briodol i'w oedran, adnoddau cymunedol, rhwydwaith cymdeithasol a chyfoedion.

- Mae gan y plentyn lefel isel o hunan-barch / mae'n agored i gamfanteisio.
- Yn methu cael mynediad at weithgareddau ac adnoddau cymdeithasol priodol.

- Mae gan y plentyn ymdeimlad negyddol o'i hun a'i alluoedd / hunan-barch isel / ymddygiad negyddol.
- Pryder ynghylch camfanteisio / meithrin perthynas amhriodol / risg o niwed sylweddol.
- Plentyn wedi'i atal rhag cael mynediad at weithgareddau ac adnoddau cymdeithasol priodol sy'n effeithio'n sylweddol ar ei ddatblygiad / risg o niwed sylweddol.

- Plentyn yn profi / wedi dioddef camfanteisio.
- Mae'r plentyn yn aml yn arddangos ymddygiad/gweithgareddau negyddol sy'n ei roi ei hun neu eraill mewn perygl uniongyrchol.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

- Mae gan y plentyn iechyd meddwl a llesiant cadarnhaol.
- Anghenion iechyd meddwl / llesiant lefel isel sy'n cael eu diwallu trwy wasanaethau cyffredinol.

- Pryderon iechyd meddwl / anghenion llesiant plentyn sy'n effeithio ar ei allu i weithredu bob dydd.
- Gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc – gwasanaeth mewngymorth gan yr ysgol.
- Rhieni/gofalwyr yn ymgysylltu â gwasanaethau cymorth ysgol/iechyd i ddiwallu anghenion iechyd meddwl / llesiant.
- Asesiad/ymyrraeth Cod E gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc – risg isel o niwed.

- Pryderon iechyd meddwl / anghenion llesiant sy'n gofyn am atgyfeiriad at wasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc.
- Asesiad/ymyrraeth Cod D gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc – risg gymedrol o niwed.
- Mae'r plentyn wedi mynegi meddyliau o hunan-niweidio, ond dim tystiolaeth o weithredu ar y rhain.
- Plentyn yn hunan-niweidio, gan achosi anafiadau bach/ cymedrol, ac mae'r rhiant/gofalwr yn ymateb yn briodol.

- Mae gan y plentyn angen iechyd meddwl parhaus sylweddol sy'n gofyn am ymyrraeth arbenigol yn y gymuned.
- Asesiad/ymyrraeth Cod C gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc – risg uchel o niwed i'w hun neu eraill.
- Nid yw rhieni/gofalwyr yn cymryd rhan mewn triniaeth iechyd meddwl, gan gynyddu'r risg / dirywiad a niwed sylweddol.
- Mae'r plentyn wedi mynegi syniadau am hunanladdiad heb unrhyw gynllun y gwyddys amdano o fynd ati i'w ymgeisio.

- Asesiad/ymyrraeth Cod A/B gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc – argyfwng / risg uchel o niwed.
- Plentyn yn gwrthod gofal meddygol, neu yn yr ysbyty, yn dilyn digwyddiad sy'n peryglu bywyd o hunan-niweidio neu ymgais i gyflawni hunanladdiad.
- Risg gynyddol/gronrus ynghylch ymddygiadau plentyn sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl sy'n arwain at niwed/peryl sylweddol i fywyd.
- Mae'r plentyn wedi mynegi meddyliau o hunanladdiad, gyda'r bwriad i'w ymgeisio.
- Mae gan y plentyn syniadau parhaus am hunanladdiad yn dilyn ymgais i gyflawni hunanladdiad.
- Mae'r plentyn yn yr ysbyty yn dilyn digwyddiad o hunan-niweidio sylweddol neu ymgais i gyflawni hunanladdiad.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

- Mynediad at / defnydd o wefannau rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol sy'n briodol i'r oedran.

- Plentyn yn cael mynediad at gynnwys/deunyddiau niweidiol / sy'n peri pryder sy'n gysylltiedig â gwefannau rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol.
- Dim tystiolaeth o niwed i'w hunan / risg i eraill.

- Plentyn yn cael mynediad at ddeunydd/cynnwys niweidiol / sy'n peri pryder sy'n gysylltiedig â gwefannau rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol.
- Dim tystiolaeth o weithredu ar y rhain na risg uniongyrchol o niwed i'w hun neu i eraill.
- Ymgysylltu rhieni/ gofalwyr â gwasanaethau.

- Mae'n hysbys bod y plentyn yn cyrchu gwefannau rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol niweidiol / sy'n peri pryder i hwyluso niwed iddo'i hun neu i eraill.
- Ymgysylltu gwael gan ofalwyr/rhieni ag asiantaethau i leihau'r risg o niwed.
- Risg bosibl o niwed i'w hun/eraill wedi'i nodi.

- Plentyn yn gweithredu ar fynediad at wefannau rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol niweidiol / sy'n peri pryder gyda risg uchel wedi'i nodi o niwed sylweddol iddo'i hun / i eraill.
- Mae plentyn wedi dioddef niwed sylweddol / achosi niwed difrifol i un arall o ganlyniad uniongyrchol i gael mynediad at wefannau rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol niweidiol.

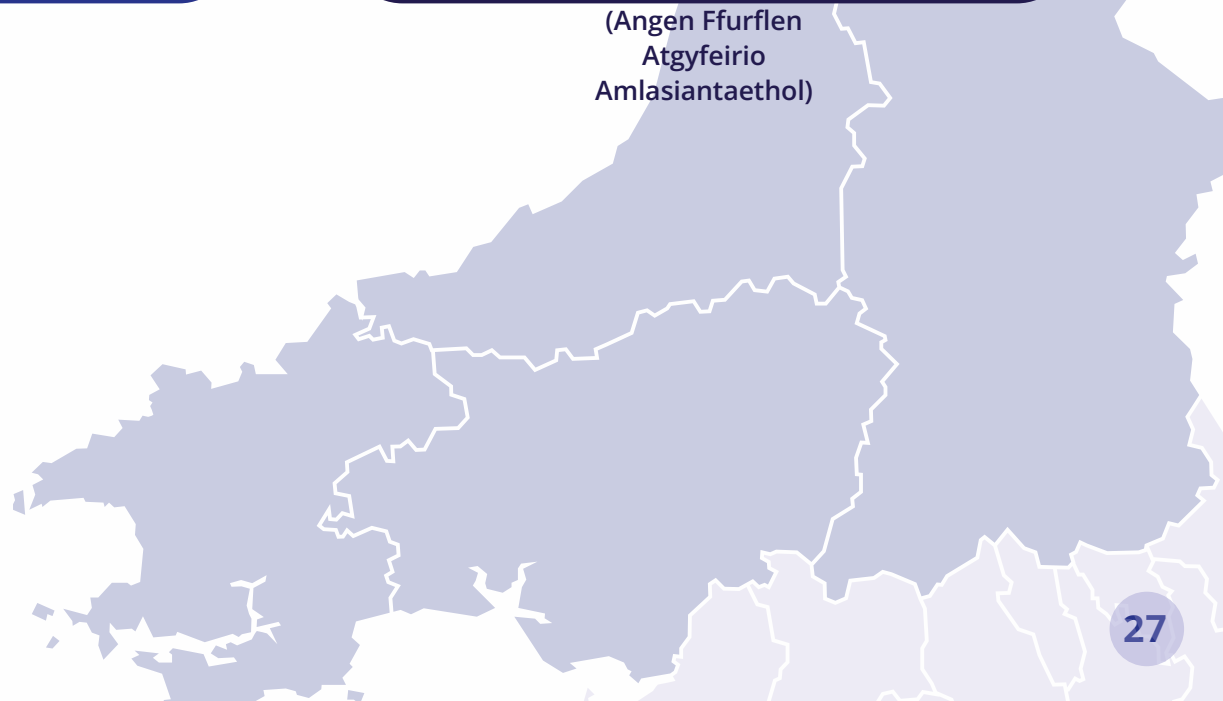
ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen
Atgyfeirio
Amlasiantaethol)

HUNANOFAL AC ANNIBYNIAETH

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

● Mae'r plentyn yn dangos hunanofal, golwg a hylendid personol sy'n briodol i'w oedran.

● Mae angen cymorth i hyrwyddo hunanofal a hylendid personol sy'n briodol i'w oedran.

- Mae hunanofal / hylendid personol gwael y plentyn yn effeithio ar lesiant.
- Hunanofal / hylendid personol gwael y plentyn yn effeithio ar gydberthnasau â chyfoedion.
- Mae hunanofal / hylendid personol plentyn yn arwain at ynysigrwydd cymdeithasol / allgáu gan gyfoedion.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Golwg wael a blêr gyson y plentyn / hylendid / sgiliau hunanofal gwael yn effeithio'n sylweddol ar gydberthnasau â chyfoedion a chydberthnasau cymdeithasol.
- Cynyddodd lefel agored i niwed y plentyn yn sylweddol oherwydd lefelau uchel o allgáu cymdeithasol ac ynysigrwydd.
- Mae'r plentyn mewn perygl o niwed sylweddol.

- Mae gan y plentyn wybodaeth sy'n briodol i'w oedran am gydberthnasau iach.
- Mae'r plentyn yn gallu gwahaniaethu rhwng cysylltiadau 'diogel' ac 'anniwel'.

- Dechrau gweithgarwch rhywiol â chydysyniad yn gynnar.
- Unigolyn ifanc sy'n cael profiadau rhywiol yn cydsynio sy'n ymddangos rhai ymddygiadau cymryd risg, e.e. defnydd anghyson o ddulliau atal cenhedlu a risg o ddod yn feichiog.

- Unigolyn ifanc sy'n cael profiadau rhywiol yn cydsynio sy'n ymddangos ymddygiadau cymryd risg yn fynych, e.e. defnydd anghyson o ddulliau atal cenhedlu a risg o ddod yn feichiog.
- Pryderon ynghylch natur orfodaethol a rheolaethol perthynas rhywiol.

- Mae gan y plentyn ymddygiad rhywioledig anesboniadwy ac anaddas.
- Unigolyn ifanc sy'n cael profiadau rhywiol gydag ymddygiadau cymryd risg yn aml sy'n arwain at ddod yn feichiog.
- Pryderon bod perthynas rhywiol yn anghydysyniol, a/neu fod dangosyddion o reolaeth drwy orfodaeth.
- Plentyn yn ymwneud ag ymddygiadau rhywiol negyddol a niweidiol, neu'n eu dioddef, sy'n gysylltiedig â defnyddio'r rhynggrwyd a chyfyngau cymdeithasol.
- Tystiolaeth o ddeunydd rhywiol yn cael ei rannu heb ganiatâd.

- Plentyn dan 13 oed yn cymryd rhan mewn gweithgarwch rhywiol.
- Mae unigolyn ifanc yn cael ei gam-drin yn rhywiol.
- Plentyn / unigolyn ifanc yn honni y cafodd ei dreisio / ymosodiad rhywiol.
- Mae plentyn yn cael ei orfodi'n rheolaidd i anfon/derbyn delweddau anwedus.
- Mae plentyn yn cael ei orfodi i gyfarfod wyneb yn wyneb at ddibenion rhywiol.
- Mae angen tynnu dyfeisiau plant, a chyfyngu mynediad bob amser.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

- Ymateb sy'n briodol i'r oedran i deimladau, gweithredoedd a gwydnwch.
- Dim digwyddiadau o droseddu a/ neu ymddygiad gwrthgymdeithasol.
- Mae ymddygiad y plentyn yn briodol i'w oedran o fewn y paramedrau disgwylidig.

- Ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n dod i'r amlwg a/neu droseddu lefel isel.
- Ymddygiad aflonyddgar/heriol yn yr ysgol neu yn y gymdogaeth.
- Ymyrraeth atal troseddu – datrysiadau lefel isel cyn y llys.

- Digwyddiadau y gwyddys amdanynt a pharhaus o ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n gofyn am ymyrraeth broffesiynol.
- Digwyddiadau y gwyddys amdanynt / yr adroddwyd amdanynt o greulondeb/ niwed i anifeiliaid.
- Ymddygiad troseddol yn arwain at gyhuddiadau.
- Gorchymyn Ymddygiad Gwrthgymdeithasol ar waith.
- Datrysiadau cyn y llys a/neu ymyrraeth wedi'i thargedu.
- Ymyrraeth cyfiawnder ieuencid fer i ganolig a orchmynnwyd gan y llys.

- Ymddygiad/troseddu yn cynyddu / risg gronnu o niwed sylweddol i'w hun ac eraill.
- Torri cyrffw yn barhaus ac ymddygiadau sy'n golygu ei fod yn risg uchel i'w hun ac i eraill.
- Plentyn ar fechniaeth am drosedd ddifrifol.
- Wedi'i roi yn ôl yng ngofal yr awdurdod lleol gan lys troseddol wrth aros am achos llys.
- Goruchwyliaeth gan y gwasanaeth cyfiawnder ieuencid – lefel gymedrol i uchel.

- Mae ymddygiad plentyn / unigolyn ifanc yn rhoi ei hun, neu eraill, mewn perygl uniongyrchol o niwed difrifol.
- Mae'n hysbys bod plentyn yn cymryd rhan mewn gweithgareddau gang, gan arwain at anafiadau a achosir gan arfau.
- Mae angen llety diogel ar y plentyn trwy orchymyn llys.
- Ymyrraeth/ goruchwyliaeth ddwys yn y gymuned / mewn carchar gan y gwasanaeth cyfiawnder ieuencid.
- Y tu hwnt i reolaeth rhieni ac yn peri risg o niwed i'w hun ac eraill.

- Nid oes gan y plentyn hanes o fod ar goll.

- Mae'r plentyn yn mynegi meddyliau am redeg i ffwrdd – angen cyngor/cymorth rhiant/ gofalwr.
- Un achlysur o fod wedi mynd ar goll.

- Adroddwyd am nifer o achosion o fynd ar goll o'r cartref, ac roedd angen cymorth ac ymyrraeth ymarferwyr arnynt.

- Achlysuron mynych o fod ar goll / achlysuron o fod ar goll am gyfnod estynedig.
- Pryderon ynghylch diogelwch a llesiant corfforol ac emosiynol.
- Risg o niwed sylweddol.

- Mae'r plentyn y tu hwnt i reolaeth rhieni / ar goll yn fynych / am gyfnodau estynedig.
- Mewn perygl uchel o niwed sylweddol neu eisoes yn ei brofi.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

- Nid oes gan y plentyn hanes o gamddefnyddio sylweddau.

- Camddefnyddio lefel isel o alcohol/sylweddau gan y plentyn.

- Camddefnyddio sylweddau anghyfreithlon parhaus y gwyddys amdano yn effeithio ar lesiant/lles.
- Ymddygiad peryglus sy'n deillio o gamddefnyddio sylweddau y gwyddys amdano.
- Tystiolaeth o gamddefnyddio sylweddau/alcohol yn ystod beichiogrwydd.

- Risg gynyddol/gronrus – camddefnyddio sylweddau / risg o niwed sylweddol.
- Camddefnyddio sylweddau anghyfreithlon anhrefnus a pharhaus yn effeithio'n sylweddol ar ddatblygiad a llesiant / risg o niwed sylweddol.
- Mae plentyn yn mynd i'r ysbyty oherwydd camddefnyddio sylweddau/alcohol.
- Tystiolaeth o gamddefnyddio sylweddau/alcohol yn ystod beichiogrwydd.

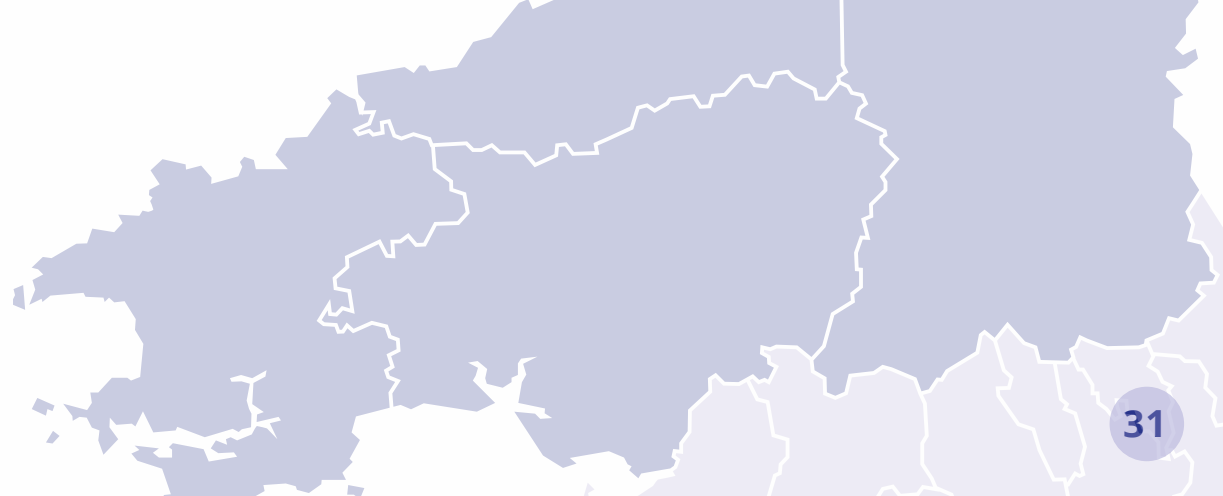
- Defnydd cronig ac anhrefnus o sylweddau / gorddos – niwed sylweddol uniongyrchol a/neu risg i fywyd.

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

Ffactorau cymdeithasolac amgylcheddol

Dangosyddion o angen

Nid yw'r dangosyddion a restrir yn gynhwysfawr, ond dylid eu defnyddio fel canllawiau i helpu ymarferwyr i wneud penderfyniad gwybodus ynghylch lefelau angen a risgiau a'r ymateb priodol. Dylid ystyried dangosyddion o angen a risgiau yng nghyd-destun ehangach bywyd teulu'r plentyn. Dylid arfer barn broffesiynol i bennu lefel yr angen a'r risg.

Gall anghenion a risgiau fod yn uniongyrchol ac yn aciwt neu gallant fod yn gronnus a gwaethygu dros gyfnod o amser.

TAI, CYFLOGAETH A CHYLLID

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Tai/llety digonol.
- Dim anghenion o ran tai/llety / amgylchedd byw.

- Mae gan blentyn a theulu hawl gyfreithiol i fyw yn y wlad am gyfnod amhenodol a hawliau llawn i gyflogaeth ac arian cyhoeddus.

- Mewn perygl o gael ei droi allan / digartrefedd.
- Llety dros dro.
- Tai mewn cyflwr gwael a/neu'n orlawn.

- Hawl dros dro i aros a/neu fynediad cyfyngedig at arian cyhoeddus a/neu'r hawl i weithio ac angen cymorth.

- Amodau gwael a/neu orlawn.
- Digartrefedd.
- Llety dros dro (16-17 oed).
- Risgiau iechyd a diogelwch wedi'u nodi yng nghartref y plentyn.

- Mewn perygl o gael ei symud o'r wlad yn anwirfoddol / allgludo.
- Adnoddau ariannol cyfyngedig / ni roddir cymorth arian cyhoeddus iddo.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Mae angen/risg gynyddol/gronnus ynghylch amodau cartref gwael yn peri risg o niwed sylweddol i'r plentyn.
- Mae risgiau iechyd a diogelwch o fewn amgylchedd y cartref yn peri risg uniongyrchol i'r plentyn.

- Mae plentyn mewn perygl o niwed sylweddol oherwydd ei statws mewnffido.
- Ni roddir cymorth arian cyhoeddus iddo.

- Amodau cartref peryglus hirdymor/ parhaus sy'n gwaethygu / yn gronnoel ac yn achosi niwed corfforol ac emosiynol sylweddol.
- Mae amodau peryglus yn y cartref yn peri risg amgylcheddol/ iechyd difrifol a/neu uniongyrchol i blentyn.
- Mae amodau cartref peryglus yn cyflwyno risg uchel o niwed difrifol / risg i fywyd ar hyn o bryd.

- Mae plentyn yn cael ei gadw yn y ddalfa.
- Mewn perygl o gael ei allgludo.
- Ceisiwr lloches ar ei ben ei hun.

ADNODDAU CYMDEITHASOL A CHYMUNEDOL

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Mewn perygl o gael ei dargedu a/neu ei baratoi ar gyfer camfanteisio troseddol.
- Dangosyddion posibl o gamfanteisio, masnachu pobl a chaethwasiaeth fodern.

- Mae'r plentyn yn mynegi ei gefnogaeth i safbwyntiau eithafol/treisgar.
- Gwrthod cymryd rhan mewn gweithgareddau yn yr ysgol sy'n herio ei farn grefyddol neu wleidyddol.
- Yn ymosodol ac yn fygythiol i eraill nad ydynt yn rhannu'r un credoau ag ef.
- Angen atgyfeiriad i banel Channel.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Plentyn yn cael ei dargedu / ei orfodi'n weithredol gyda'r bwriad o gamfanteisio arno.
- Risg o gamfanteisio, masnachu mewn caethwasiaeth fodern, a/neu gamfanteisio troseddol/rhywiol.

- Risg gynyddol/gronnus o ran safbwyntiau/ymddygiad eithafol/treisgar.
- Risg a nodwyd o radicaleiddio neu ymwneud ag eithafiaeth.
- Wedi gweld gwefannau eithafol ac yn rhannu rhai o'r un safbwyntiau â hwy.
- Plentyn yn cael ei gefnogi gan banel Channel a/neu y mae angen atgyfeiriad arno.

- Dioddefwr camfanteisio, masnachu pobl a/neu gaethwasiaeth fodern.
- Risg uchel/barhaus o niwed sylweddol.
- Plentyn y gwyddys ei fod yn ymwneud â gweithgareddau radical neu eithafol neu'n cael ei baratoi i ymwneud â hwy, ac yn mynegi ei greddau y dylid defnyddio trais eithafol / lladd.
- Mynychu gwrthdystiadau lle defnyddir ymddygiadau treisgar ac eithafol.
- Aelod o sefydliadau sy'n hyrwyddo gweithredoedd eithafwyr treisgar.
- Dweud y bydd yn cyflawni trais i gefnogi safbwyntiau eithafol a/ neu rannau delweddau eithafol treisgar.
- Wedi edrych ar wefannau eithafol ac yn cuddio gweithgareddau ar y rhyngwryd a'r cyfryngau cymdeithasol.

- Nid yw'r plentyn yn ymwneud â sefydliadau gwaharddedig neu nid oes ganddo gysylltiadau â hwy.
- Dim safbwyntiau eithafol.
- Defnydd priodol o'r rhyngwryd / cyfryngau cymdeithasol.

- Mae'r plentyn yn siarad am safbwyntiau eithafol y teulu.
- Mewn perygl o ddod yn agored i ideoleg eithafol drwy'r rhyngwryd / cyfryngau cymdeithasol.
- Ystyried atgyfeiriad i banel Channel.

Addysg

(Yn cynnwys presenoldeb ac absenoldeb)

Dangosyddion o angen

Nid yw'r dangosyddion a restrir yn gynhwysfawr, ond dylid eu defnyddio fel canllawiau i helpu ymarferwyr i wneud penderfyniad gwybodus ynghylch lefelau angen a risgiau a'r ymateb priodol. Dylid ystyried dangosyddion o angen a risgiau yng nghyd-destun ehangach bywyd teulu'r plentyn. Dylid arfer barn broffesiynol i bennu lefel yr angen a'r risg.

Gall anghenion a risgiau fod yn uniongyrchol ac yn aciwt neu gallant fod yn gronnus a gwaethgu dros gyfnod o amser.

MYNEDIAD AT ADDYSG

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Plentyn yn cael mynediad rheolaidd at ddarpariaeth addysgol heb unrhyw rwystrau i ddysgu.
- Dilyniant wedi'i gynllunio drwy'r ysgol/coleg neu y tu hwnt iddo.
- Mae'r plentyn wedi symud rhwng darpariaethau addysgol ar adegau pontio naturiol neu o ganlyniad i newid yn amgylchiadau'r teulu (e.e. symud tŷ).

- Mae'r plentyn mewn addysg ond mae'n profi rhai rhwystrau bach i ddysgu.
- Nid yw cynlluniau ar gyfer dilyniant drwy'r ysgol/coleg a thu hwnt wedi'u datblygu'n dda.
- Mae'r plentyn wedi symud sawl gwaith rhwng darpariaethau addysgol.

- Mae'r plentyn mewn addysg/hyfforddiant, ond mae'n profi rhwystrau i ddysgu.
- Nid oes cynlluniau ar waith ar gyfer dilyniant drwy'r ysgol/coleg a thu hwnt.
- Mae'r plentyn yn symud yn aml rhwng darpariaethau addysgol, ac mae pryderon ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.
- Mae'r plentyn mewn perygl o ddod yn blentyn nad yw mewn addysg, gwaith na hyfforddiant (ôl-16).

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Mae'r plentyn mewn addysg/hyfforddiant, ond mae'n profi rhwystrau sylweddol i addysg, sydd bellach yn effeithio ar ei ddiogelwch.
- Nid oes unrhyw gynlluniau ar gyfer dilyniant trwy'r ysgol/coleg a thu hwnt ar waith, ochr yn ochr â phryderon ynghylch llesiant y plentyn yn y dyfodol a'i gyfleoedd mewn bywyd.
- Mae'r plentyn yn symud yn aml rhwng darpariaethau addysgol, ac mae pryderon ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.
- Mae'r plentyn yn blentyn nad yw mewn addysg, gwaith na hyfforddiant (ôl-16).
- Mae'r plentyn ar y gofrestr addysg, neu gyda darparwr hyfforddiant, ond nid yw'n ymgysylltu'n fawr ddim ag addysg, ac mae pryderon sylweddol ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.
- Mae'r plentyn yn symud yn fynych, neu wedi symud yn fynych, rhwng darpariaethau addysgol, ac mae pryderon sylweddol ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.
- Mae'r plentyn mewn perygl o niwed, gan gynnwys esgeulustod, o ganlyniad i beidio â chymryd rhan mewn addysg.

PRESENOLDEB

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Mae'r plentyn yn mynychu'r ysgol yn rheolaidd iawn.
- Mae unrhyw gyfnodau o absenoldeb yn fyr iawn ac yn briodol ac nid ydynt yn effeithio ar gynnydd addysgol y plentyn (h.y. apwyntiad deintyddol, cyfnod byr o salwch tymhorol) ac mae rhieni/gofalwyr wedi adrodd amdanynt yn briodol i'r ysgol.

- Mae gan y plentyn rai absenoldebau o'r ysgol oherwydd problemau dro ar ôl tro a/neu mae ganddo broblemau gyda phrydlondeb, ond fel arfer mae rhieni/gofalwyr yn adrodd am y rhain i'r ysgol.
- Mae rhai pryderon y gallai absenoldeb/hwyrni ddechrau effeithio ar gynnydd addysgol y plentyn.
- Fel arfer, mae rhieni/gofalwyr yn ymgysylltu â'r ysgol i fynd i'r afael â phryderon ynghylch presenoldeb.

- Mae'r plentyn yn absennol o'r ysgol yn gyson (presenoldeb islaw 90%) a/neu mae'r plentyn yn hwyr i'r ysgol yn aml.
- Mae'r plentyn yn aml yn osgoi gwersi a/neu'n gadael yr ysgol cyn diwedd y diwrnod ysgol.
- Mae'r un rhesymau dros absenoldeb yn cael eu hailadrodd, sy'n union yr un fath â'r rhesymau a roddir yn achos brodyr a chwiorydd, yn amwys neu'n ffug, neu ni roddir unrhyw reswm o gwbl.
- Nodir patrwm ailadroddus o ran pa ddyddiau y mae'r plentyn yn absennol arnynt.
- Mae ymgysylltu rhieni/gofalwyr ag ymyriadau monitro absenoldeb o'r ysgol a gwella presenoldeb yn gyfyngedig.
- Mae'r ysgol wedi dechrau prosesau absenoldeb ffurfiol.
- Cytunwyd ar ymyriadau cefnogol a phrosesau ffurfiol ar gyfer rheoli absenoldeb.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Mae'r plentyn yn absennol iawn o'r ysgol (presenoldeb islaw 50%) ac mae pryderon ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.
- Mae ymgysylltu rhieni/gofalwyr â'r ysgol yn gyfyngedig iawn.
- Nid yw'r plentyn wedi cael ei weld gan yr ysgol nac unrhyw weithiwr proffesiynol arall ers pum niwrnod ysgol, ac nid oedd yn bosibl cysylltu â'r teulu yn ystod y cyfnod hwnnw.
- Mae'r ysgol wedi defnyddio pob llwybr rhesymol o gymorth ac wedi gwneud atgyfeiriad ffurfiol at y Gwasanaeth Lles Addysg.
- Mae ymyriadau cefnogol a phrosesau rheoli absenoldeb ffurfiol (gan gynnwys ymyriadau'r Gwasanaeth Lles Addysg) wedi dangos cynnydd cyfyngedig.

- Nid yw'r plentyn yn mynychu'r ysgol ac mae pryderon sylweddol ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.
- Nid yw'r plentyn wedi cael ei weld gan yr ysgol nac unrhyw weithiwr proffesiynol arall ers deg diwrnod ysgol, ac nid oedd yn bosibl cysylltu â'i deulu yn ystod y cyfnod hwnnw.
- Mae'r plentyn yn blentyn sy'n colli addysg.
- Nid yw ymyriadau cefnogol a phrosesau ffurfiol ar gyfer rheoli absenoldeb (gan gynnwys ymyriadau'r Gwasanaeth Lles Addysg) wedi bod yn llwyddiannus.
- Mae'r awdurdod lleol yn defnyddio ymyriadau cyfreithiol (erlyn, Gorchmynion Mynychu'r Ysgol, Gorchmynion Goruchwyllo Addysg), ac mae pryderon sylweddol ynghylch gofal neu ddiogelwch y plentyn.

YMDDYGIAD

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

● Mae ymddygiad a datblygiad emosiynol a chymdeithasol y plentyn yn unol â'r disgwyliadau ar gyfer ei oedran, ei ddatblygiad neu ei amgylchiadau.

● Mae gan y plentyn rai anghenion ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol lefel isel sy'n cael eu rheoli'n llwyddiannus o fewn polisi a gweithdrefnau ymddygiad yr ysgol.

● Mae rhai pryderon ynghylch ei berthynas â'i gyfoedion, ond mae'r rhain yn cael eu rheoli gan yr ysgol.

● Mae gan y plentyn anghenion ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol sydd angen cymorth ac ymyrraeth wedi'u targedu.

● Mae ymyriadau cefnogol a thechnegau rheoli ymddygiad priodol wedi'u nodi a'u cytuno fel rhan o gynllun ffurfiol neu anffurfiol y cytunwyd arno.

● Weithiau mae ymddygiad y plentyn yn effeithio'n negyddol ar ei gyfoedion ac aelodau staff.

● Mae ymddygiad y plentyn yn gofyn am gynllunio gofalus i'w gynnwys yn ddiogel mewn rhai gweithgareddau addysgol estynedig.

● Mae'r plentyn wedi cael sawl gwaharddiad tymor penodol yn ystod y 12 mis blaenorol, ac mae pryderon ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

● Mae gan y plentyn anghenion ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol sylweddol sy'n gofyn am gynllun unigol ffurfiol y cytunwyd arno i ymateb iddynt a'u cefnogi.

● Mae ymyriadau cefnogol a thechnegau rheoli ymddygiad priodol yn dangos cynnydd cyfyngedig.

● Mae ymddygiad y plentyn yn cael effaith negyddol yn rheolaidd ar ei gyfoedion ac aelodau staff.

● Mae ymddygiad y plentyn yn dechrau cyfyngu ar y cynnig addysgol y gall ei gael.

● Mae'r plentyn wedi cael nifer o waharddiadau tymor penodol yn ystod y 12 mis blaenorol a/ neu mae'r plentyn mewn perygl o gael ei wahardd yn barhaol, ac mae pryderon sylweddol ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.

● Mae gan y plentyn anghenion ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol sylweddol, ac nid yw'r cynllun unigol y cytunwyd arno yn mynd i'r afael â'r anghenion hynny'n llwyddiannus.

● Mae ymddygiad y plentyn yn cael effaith negyddol ar yr ysgol gyfan.

● Mae ymddygiad y plentyn yn cyfyngu ar y cynnig addysgol y gall ei gael (e.e. methu â chael ei gynnwys yn ddiogel mewn ymweliadau â'r ysgol).

● Mae'r plentyn wedi'i wahardd yn barhaol ac mae pryderon sylweddol ynghylch ei ofal neu ei ddiogelwch.

DATBLYGIAD

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

- Mae cerrig milltir datblygiad y plentyn yn cael eu cyrraedd yn unol â'r disgwyliadau ar gyfer ei oedran, ei ddatblygiad neu ei amgylchiadau.
- Mae'r plentyn yn cyrraedd ei botensial unigryw.

- Nid yw rhai cerrig milltir datblygiad yn cael eu cyrraedd a byddant yn cael eu cefnogi gyda chymorth gwell.
- Mae'r plentyn yn dangos rhai problemau o ran ei ddatblygiad neu iechyd sy'n effeithio ar ei gyfranogiad mewn dysgu, ac nid yw'r rhieni wedi hysbysu'r ysgol am y rhain.
- Mae darpariaeth ddysgu gyffredinol wedi'i nodi gan yr ysgol, ac mae ar waith.

- Nid yw rhai cerrig milltir datblygiad yn cael eu cyrraedd, a bydd angen gwasanaethau cymorth wedi'u targedu ar eu cyfer.
- Mae gan y plentyn broblemau o ran ei ddatblygiad neu iechyd y gwyddys amdanynt sy'n effeithio ar ei gyfranogiad mewn dysgu / yn yr ysgol, ac mae rhai pryderon ynghylch ei ofal a'i ddiogelwch.
- Mae cynllun datblygu unigol yr ysgol a/neu gynllun gofal iechyd unigol y cytunwyd iddo ar waith.
- Mae gallu'r rhieni/gofalwyr i gydnabod, deall a darparu ar gyfer anghenion – gan gynnwys anghenion addysgol – eu plentyn yn gyfyngedig.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

- Mae cerrig milltir datblygiad y plentyn wedi'u gohirio, neu eu heffeithio, sy'n peri pryderon ynghylch esgeulustod posibl a risg o niwed yn y dyfodol.
- Mae gan y plentyn broblemau o ran ei ddatblygiad neu iechyd y gwyddys amdanynt sy'n effeithio'n andwyol ar bob maes datblygiad, ac mae pryderon cynyddol ynghylch ei ofal a'i ddiogelwch.
- Cynllun datblygu unigol gan yr awdurdod lleol y cytunwyd iddo ar waith.
- Mae cynllun gofal unigol y cytunwyd iddo ar waith, ond mae rhai pryderon ynghylch a oes modd ei gyflwyno'n briodol yn yr ysgol.
- Mae gallu'r rhieni/gofalwyr i gydnabod, deall a darparu ar gyfer anghenion – gan gynnwys anghenion addysgol – eu plentyn wedi'i gyfyngu'n ddifrifol.

- Mae cerrig milltir datblygiad y plentyn wedi'u gohirio neu eu heffeithio'n sylweddol, gan achosi pryderon ynghylch esgeulustod parhaus a risg o niwed yn y presennol.
- Mae gan y rhieni/gofalwyr ddiffyg gallu i gydnabod, deall a darparu ar gyfer anghenion – gan gynnwys anghenion addysgol – eu plentyn.
- Mae angen i'r plentyn fyw mewn lleoliad preswyl arbenigol gyda darpariaeth addysg ar gyfer amddiffyniad a diogelwch, neu mae'n byw mewn lleoliad preswyl arbenigol.
- Mae angen addysg ar y plentyn neu mae'n byw mewn addysg fel rhan o orchymyn llety diogel er mwyn ei amddiffyn (darpariaeth lles a throseddol Deddf Plant 1989).

ADDYSG DDEWISOL YN Y CARTREF

ATAL

Gwybodaeth, cyngor a chymorth, a/neu wasanaethau anstatudol

● Gall adran addysg yr awdurdod lleol ddangos tystiolaeth bod yr addysg a ddarperir yn addas i oedran a gallu'r plentyn.

● Mae pryderon lefel isel ynghylch gofal neu ddiogelwch y plentyn a/neu addasrwydd yr addysg sy'n cael ei darparu.

● Mae gan yr awdurdod lleol bryderon sylweddol ynghylch gofal neu ddiogelwch y plentyn a/neu addasrwydd yr addysg sy'n cael ei darparu.

● Caiff y plentyn ei dynnu o'r ysgol i gael addysg ddewisol yn y cartref pan fo ymyriadau eisoes ar waith i gefnogi lles/llesiant.

GWASANAETHAU STATUDOL

Gofal a chymorth/amddiffyniad

(Angen Ffurflen Atgyfeirio Amlasiantaethol)

● Nid yw'r awdurdod lleol wedi gallu dangos tystiolaeth bod addysg addas yn cael ei darparu. Gall pryderon ynghylch gofal neu ddiogelwch y plentyn ymestyn y tu hwnt i ddiffyg addysg addas hefyd.

● Mae plentyn sy'n destun ymyrraeth statudol er lles/llesiant yn cael ei dynnu o'r ysgol i gael addysg ddewisol yn y cartref, ac mae pryderon ynghylch ymgysylltu ehangach rhieni/gofalwyr â gwasanaethau a chynllun cymorth.

● Pryderon proffesiynol neu dystiolaeth wedi'i gwirio nad oes addysg addas yn cael ei darparu o gwbl. Gall pryderon neu dystiolaeth o niwed sylweddol ymestyn y tu hwnt i ddiffyg addysg addas hefyd.

● Mae'r plentyn yn cael addysg ddewisol yn y cartref, ac wedi'i nodi fel unigolyn sydd mewn perygl o niwed sylweddol, eisoes yn profi niwed sylweddol / nid yw rhieni/gofalwyr yn ymgysylltu o gwbl â'r cynllun amddiffyn.

Atodiad 1: Meini Prawf Cymhwysra ar gyfer Gofal a Chymorth

Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn datgan:

Cynhelir asesiad cymesur o angen sy'n ystyried y canlynol:

1 Canlyniadau personol (plant):

- Y gallu i gyflawni arferion domestig
- Y gallu i gyfathrebu
- Amddiffyniad rhag cam-drin ac esgeulustod
- Cymryd rhan mewn gwaith, addysg, dysgu a hamdden
- Cynnal neu ddatblygu cydberthnasau teulu neu gydberthnasau arwyddocaol eraill
- Datblygu a chynnal cydberthnasau personol a chymryd rhan yn y gymuned
- Cyflawni nodau datblygiad

2 Rhwystrau i gyflawni canlyniadau personol

3 Risgiau i gyflawni canlyniadau personol

4 Cryfderau a galluoedd

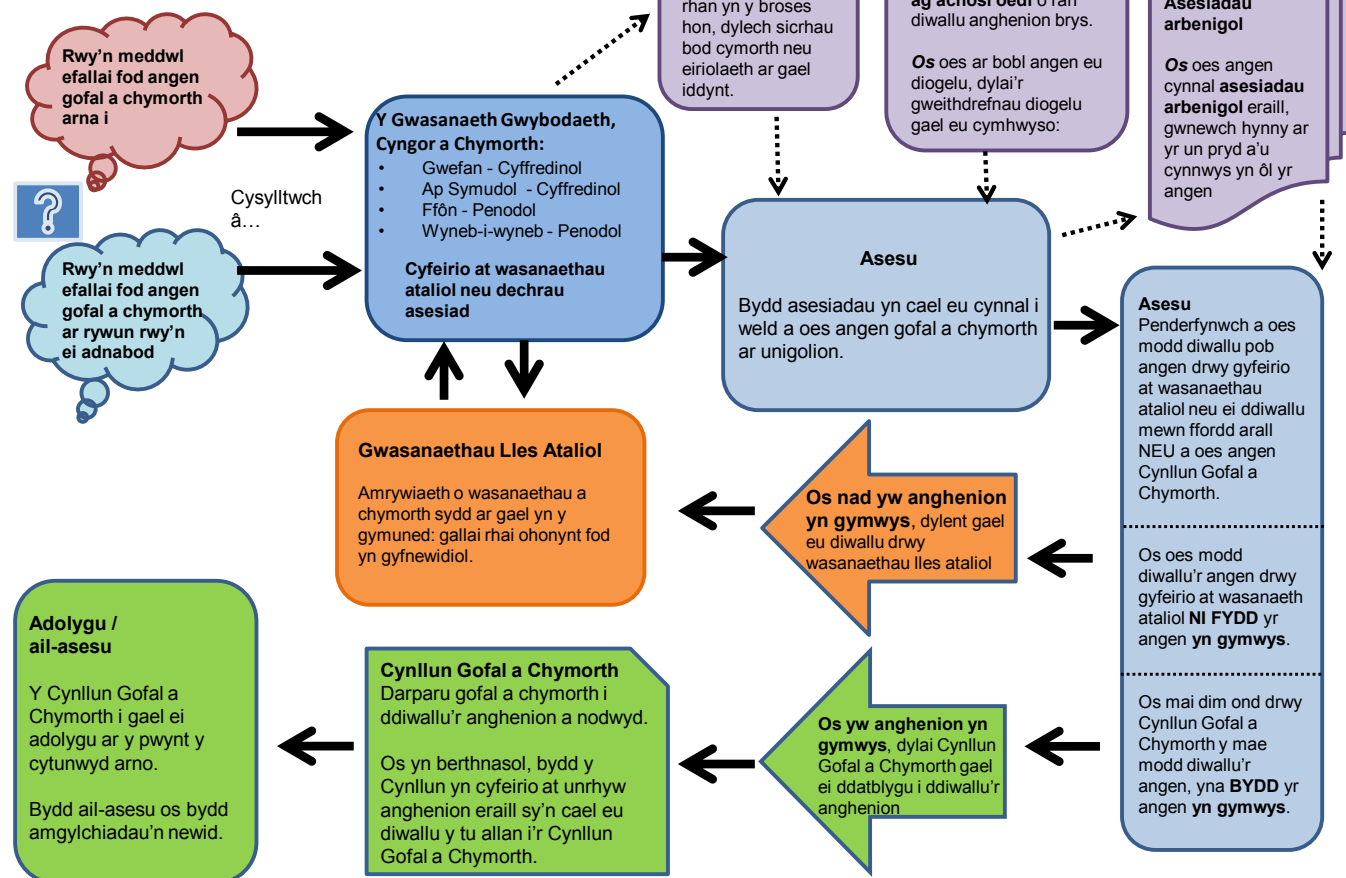
A oes modd diwallu'r angen a nodwyd drwy gyfeirio at wasanaethau ataliol neu mewn ffordd arall?

- Os oes, nid yw'r plentyn yn gymwys.
- Os na, neu os oes angen amddiffyniad ar y plentyn, mae'n gymwys.

Siart Ilif Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth:

Sut i gael mynediad at ofal a chymorth:

Dechreuwch ar yr ochr chwith uchaf a dilyn y siart llif gyda'r cloc

¹ https://gofalcymdeithasol.cymru/cms-assets/documents/hub-downloads/Siart_llif_Sut_i_gael_mynediad_ar_ofal_a_chymorth.pdf

Atodiad 2: Triongl y Fframwaith Asesu

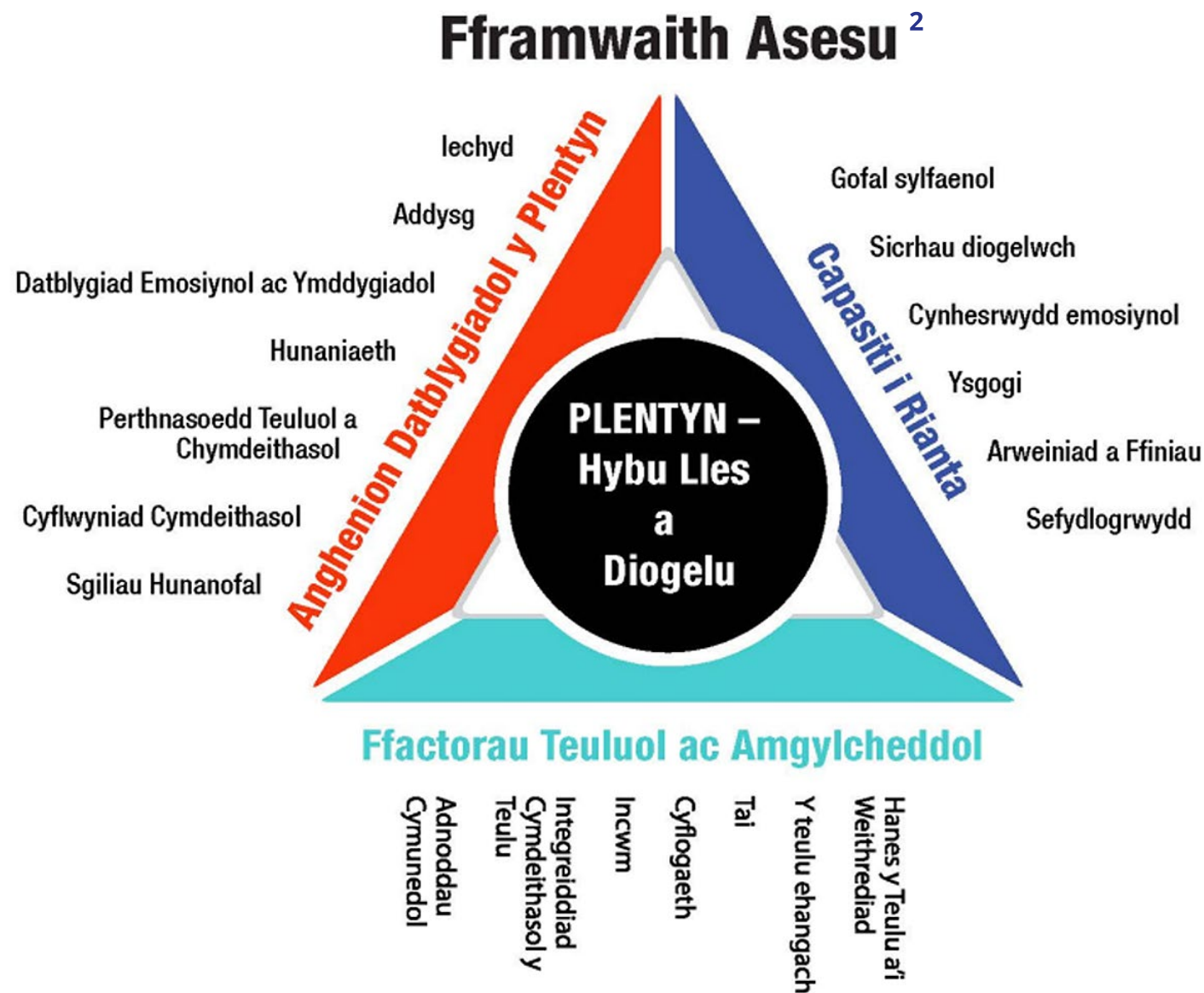
Mae pob plentyn yn newid ac yn datblygu dros amser.

Mae gan rieni gyfrifoldeb i ymateb i anghenion y plentyn.

Diben y triongl asesu hwn yw eich helpu i nodi meysydd cryfder a meysydd o angen datblygiadol, er mwyn eich cynorthwyo i benderfynu a oes angen gwybodaeth, cyngor neu gymorth a/neu ofal a chefnogaeth ar y plentyn / yr unigolyn ifanc hwn i gyflawni safon resymol o ddatblygiad, neu i atal amhariad sylweddol ar ei iechyd a'i ddatblygiad.

Er efallai nad yw'r datganiadau blaenorol yn peri pryder ar eu pen eu hunain, mae angen ystyried y cyfuniad o ffactorau mewn asesiad cyfannol.

Mae'n bwysig ystyried cryfderau yn ogystal ag anawsterau.

² gwentsafeguarding.org.uk/assets/document-library/Protocols-and-Procedures/Childrens-DTR-Continuum-of-Support-and-Threshold-Guidance-March-2024.pdf

Atodiad 3: Detholiad o Iechyd Cyhoeddus Cymru³ Ymchwil ar brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod

Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod a Lles Meddwl Oedolion yng Nghymru

Mae Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACE) yn cael effaith niweidiol ar iechyd a lles ar draws cwrs bywyd. Mesurodd Astudiaeth ACE Cymru gyswllt â naw ACE ymysg poblogaeth Cymru a'u heffaith ar les meddwl pan yn oedolyn.

Dioddefodd 47% o oedolion yng Nghymru o leiaf un ACE yn ystod eu plentyndod a dioddefodd 14% 4 neu fwy Faint o oedolion yng Nghymru sydd wedi cael cyswllt â phob ACE?

CAMDRINIAETH PLANT

Cam-drin llafar
23%

Cam-drin corfforol
17%

Cam-drin rhywiol
10%

AELWYD PLENTYNDOD WEDI CYNNWYS

Rhieni'n gwahanu
20%

Trais domestig
16%

Salwch meddwl
14%

Cam-drin alcohol
14%

Defnyddio cyffuriau
5%

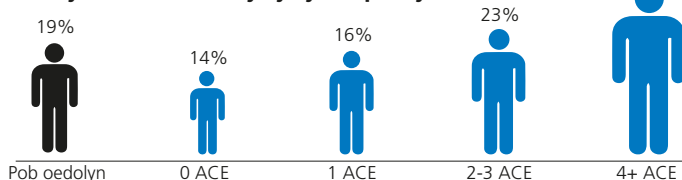

Carcharu
5%

Cynyddodd nifer yr achosion o les meddwl gwael ymysg oedolion gyda nifer yr ACE a dioddefwyd yn ystod plentyndod

Cafodd lles meddwl ei fesur gan ddefnyddio Graddfa Fer Lles Meddwl Warwick-Edinburgh (SWEMWBS) sydd yn cynnwys saith cwestiwn i asesu lles meddwl dros y pythefnos diwethaf. Caiff o sgôr ar gyfer y cwestiynau hyn eu cyfuno i roi sgôr cyffredinol o les meddwl yn amrywio o 7 i 35. Rhoddwyd unigolion oedd â sgôr o lai nag 20 yn y categori o fod â lles meddwl gwael.*

Nifer yr achosion o les meddwl gwael ymysg oedolion yn ôl nifer yr ACE a dioddefwyd yn ystod plentyndod

*Nodwyd lles meddwl gwael fel gwyrdd safonol >1 islaw sgôr lles meddwl cyffredinol SWEMWBS yr holl ymatebwyr (cymedr = 24.47, SD = 4.57, isel ,20).

Gan ystyried ffactorau demograffig, roedd oedolion â 4+ ACE bum gwaith yn fwy tebygol o fod â lles meddwl gwael na'r rheiny heb unrhyw ACE

Dros y pythefnos diwethaf, o'u cymharu â phobl heb unrhyw ACE, roedd y rheiny â 4+ ACE hefyd:

- 3 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi teimlo'n hamddenol
- 3 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi teimlo'n agos at bobl eraill
- 4 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi bod yn meddwl yn glir
- 5 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi ymdrin yn dda â phroblemau
- 5 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi gallu gwneud eu penderfyniad eu hunain am bethau
- 6 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi teimlo'n gadarnhaol am y dyfodol
- 6 gwaith yn fwy tebygol o fod byth neu braidd byth wedi teimlo'n ddefnyddiol

Gallai atal ACE ymysg cenedlaethau'r dyfodol leihau lefelau:

Lles meddwl gwael o 27%

Peidio teimlo'n gadarnhaol am y dyfodol o 43%

Peidio teimlo'n ddefnyddiol o 48%

Peidio teimlo'n hamddenol o 38%

Peidio ymdrin yn dda â phroblemau o 31%

Peidio meddwl yn glir o 34%

Peidio teimlo'n agos at bobl eraill o 25%

Peidio gallu gwneud penderfyniad am bethau o 26%

Fe wnaeth arolwg cenedlaethol Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod yng Nghymru gyfnewid â thua 2000 o bobl (18-69 oed) ledled Cymru yn eu cartrefi yn 2015. O'r rheiny oedd yn gymwys i gymryd rhan, cytunodd ychydig llai na hanner i gymryd rhan ac rydym yn ddiolchgar i bawb a roddodd o'u hamser. Mae'r wybodaeth yn y ffeithlen hon yn ategu'r adroddiad cyntaf ar *Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod a'u cysylltiad ag ymddygiad sy'n niweidiol iechyd ymhlith poblogaeth oedolion Cymru* a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2016.

Cyfarwyddiaeth Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol, Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru, Adeilad Haydn Ellis, Heol Maendy, Cathays, Caerdydd, CF24 4HQ.

www.publichealthwales.wales.nhs.uk Ffôn: +44(0)2921 841933

Mai 2016

³ Ar ôl ystyried ffactorau demograffig (oed, rhyw, ethnigrwydd ac amddifadedd preswyl)

³ <https://phwwhocc.co.uk/wp-content/uploads/2020/08/FINAL-ACE-Mental-Well-being-Infographic-W.pdf>

Atodiad 4: Protocol Amlasiantaeth ar gyfer Datrys Gwahaniaethau Proffesiynol

Mae Bwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi ymrwymo i wella arfer diogelu amlasiantaeth yn barhaus.

Yn gyffredinol, mae perthynas waith dda rhwng asiantaethau partner ar draws rhanbarth Canolbarth a Gorllewin Cymru. Anogir gwahaniaethau a dadleuon iach, ac fe'u hystyrir yn rhan annatod o waith amlasiantaeth diogel ac ymarfer diogelu.

Os oes gwahaniaethau barn difrifol sy'n debygol o rwystro gallu gweithwyr proffesiynol i reoli risg, diogelu ac amddiffyn plant a phobl ifanc agored i niwed nad oes modd eu datrys yn anffurfiol fel rhan o waith dyddiol, fforymau lleol a chyfathrebu, yna gall polisïau uwchgyfeirio ddarparu fframwaith defnyddiol ar gyfer archwilio a datrys anghytundebau proffesiynol.

Mae Bwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru yn annog asiantaethau i leisio barn a thrafod gwahanol safbwyntiau ar faterion yn ymwneud ag ymarfer. Gall unrhyw asiantaeth ofyn am gyfarfod amlasiantaeth pan nad yw anghydfodau proffesiynol wedi'u datrys. Mewn amgylchiadau eithriadol, gall Bwrdd Gweithredol a Chadeirydd y Bwrdd Diogelu Rhanbarthol weithredu fel cyflafareddwr/cyfyngwr yn achos anghytundebau dros gyfnod estynedig neu anghytundebau anorchfygol.

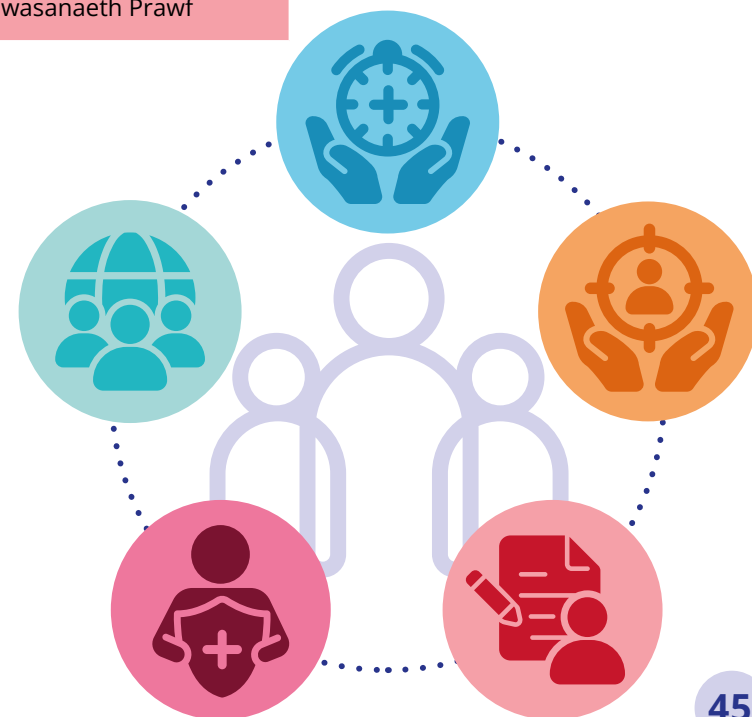
Mae protocol datrys gwahaniaethau proffesiynol Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru ar gael [yma](#)

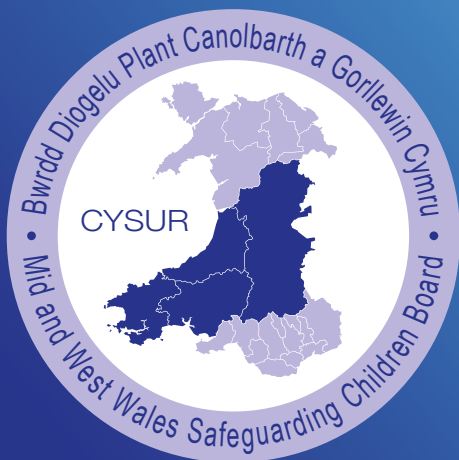

Atodiad 5: Trefniadau Ardal Leol a Mapio Gwasanaethau

Mae'r profforma enghreifftiol isod i'w chwblhau gan dimau diogelu gyda threfniadau eu hardal awdurdod lleol a mapio gwasanaethau:

GWASANAETHAU CYFFREDINOL	CYMORTH CYNNAR	CYMORTH WEDI'I DARGEDU	ASESU AR GYFER GOFAL A CHYMORTH	CYMORTH AMDDIFFYNNOL
Meddygon teulu	Dechrau'n Deg	Ymwelydd iechyd diogelu arbenigol Dechrau'n Deg	Gwasanaethau Haen 3 ar gyfer camddefnyddio sylweddau	Timau diogelu gofal cymdeithasol ac amddiffyn plant
Bydwreigiaeth	Gwasanaethau camddefnyddio sylweddau	Timau diogelu iechyd arbenigol	Gwasanaeth plant sy'n derbyn gofal	Adrannau damweiniau ac achosion brys
Ymwelwyr iechyd	Gwasanaethau plant a theuluoedd	Bydwraig ddiogelu arbenigol	Gofal cymdeithasol – gwasanaethau plant	Yr heddlu
Nyrsio cymunedol	Tîm o Amgylch y Teulu	Tîm o Amgylch y Teulu	Arweinwyr diogelu yn yr ysgol	Gwasanaeth Prawf
Ysbytai	Tîm Ymyriad Teuluol	Gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc	Timau cyfiawnder ieuencid	
Deintyddion	Llwybrau Newydd / Gweithffyrdd – cymorth cyflogaeth	Gwasanaethau camddefnyddio sylweddau	Diogelu pobl agored i niwed, unedau heddlu	
Gofal plant	Cynghorydd Annibynnol ar Drais Domestig	Lloches / llety diogel	Gwasanaeth Prawf	
Canolfannau teulu	Dewisiadau digartrefedd	Gwasanaethau cwnsela		
Budd-daliadau, gwasanaethau ariannol	Cymorth i ddioddefwyr	Arweinwyr diogelu yn yr ysgol		
Tai	Gwasanaethau ieuencid	Gwasanaethau ieuencid		
Cymorth i ddioddefwyr	Yr heddlu	Yr heddlu		
Cyngor ar Bopeth	Gwasanaethau Teuluoedd yn Gyntaf	Gwasanaethau eirioli		
Addysg	Gwasanaethau cymorth generig yn y gymuned	Gofalwyr ifanc		
Gwasanaethau ieuencid	Gwasanaethau anabledd	Cymorth anghenion dysgu ychwanegol		
Yr heddlu	Gwasanaethau eirioli	Gwasanaeth Lles Addysg		
Grwpiau cymdeithasol yn y gymuned	Cefnogi Pobl – cymorth tenantiaeth			
Nyrsio ysgolion				

CYSUR:

BWRDD DIOGELU PLANT CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

 www.cysur.cymru

 CYSUR@pembrokeshire.gov.uk

Fersiwn	Proses ymgynghori	Perchennog	Dyddiad y'i cymeradwywyd gan y bwrdd gweithredol
F1	Sesiynau ymgynghori gyda phlant, pobl ifanc a theuluoedd	Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru	27 Ebrill 2017
F2	Sesiynau Ymgynghori gyda Phartneriaid Amlasiantaethol	Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru	21 Hydref 2025